



KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA

VIETINĖS RINKLIAVOS UŽ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMĄ IR TVARKYMĄ NUSTATYTO DYDŽIO VERTINIMAS

2024 m. rugsėjo 26 d. Nr. KAT16-8

Klaipėda

Klaipėdos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos pagrindinė funkcija – prižiūrėti, ar teisėtai ir efektyviai valdomi ir naudojami savivaldybės finansai ir kitas turtas bei kaip vykdomas savivaldybės biudžetas. Kontrolės ir audito tarnyba, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti kuriamą naudą visuomenei, padedant Klaipėdos miesto savivaldybei išmintingai valdyti finansus ir turtą, o savo darbui kelia aukščiausius kokybės reikalavimus – darbą atlieka kokybiškai, sąžiningai, atsakingai, veikia išvien dėl bendro tikslo.

Auditą atliko: Regina Urbelienė (grupės vadovė), Indrė Genienė, Jurgita Valkiūnė, Sandra Vaivadaitė, Ieva Šlimienė.

Audito ataskaita pateikta: Klaipėdos miesto savivaldybės merui, Klaipėdos miesto savivaldybės tarybai, Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriui, UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centro direktoriui.

TURINYS

TURINYS.....	2
SANTRAUKA.....	3
ĮŽANGA.....	11
AUDITO REZULTATAI.....	13
1. VIETINĖS RINKLIAVOS DYDIS NUSTATYTAS PAGAL TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMUS	13
1.1. KMS ir Bendrovės teisės aktai, reglamentuojantys vietinės rinkliavos dydžio nustatymą 2024 metams parengti tinkamai.....	13
1.2. Bendrovės duomenys apie būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą pagrįsti finansinės apskaitos duomenimis.....	14
1.3. Komunalinių atliekų tvarkymo veiklų būtiniosios sąnaudos apskaičiuotos vadovaujantis teisės aktų reikalavimais.....	16
1.4. Vietinės rinkliavos dydis 2024 metams nustatytas vadovaujantis teisės aktų reikalavimais	20
2. BENDROVĖS SĄNAUDOS NE VISAIS ATVEJ AIS PATIRTOS PAGRĮSTAI.....	23
2.1. Perkant atliekų surinkimo paslaugas neišvengta teisės aktų pažeidimų.....	23
2.2. Komunalinių atliekų surinkimo sąnaudos patirtos laikantis teisės aktų reikalavimų	25
2.3. Žmogiškųjų išteklių valdymo sistema tobulintina.....	26
2.4. Darbo užmokesčio sąnaudos, kurios įtrauktos į vietinės rinkliavos dydį, ne visais atvejais patirtos pagrįstai ir vadovaujantis teisės aktų reikalavimais	31
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS.....	37
PRIEDAI.....	38
1 priedas „Audito apimtis ir metodai“	38
2 priedas „Klaipėdos m. bendrųjų būtinųjų sąnaudų sudėtis ir nustatymo eiga“	42
3 priedas „2021-2024 metų vietinės rinkliavos dydžių pokytis“.....	43

SANTRAUKA

Audito svarba

Klaipėdos miesto savivaldybei įstatymu¹ priskirta vykdyti savarankiškas funkcijas – vietinių rinkliavų nustatymas bei komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirdimo organizavimas, sąvartynų įrengimas ir eksploatavimas.

Klaipėdos miesto savivaldybė sutartimi² savivaldybės kontroliuojamai UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras (-ui) – koncesininkui perdavė vykdyti Klaipėdos miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus funkcijas ir įsipareigojo už sutvarkytą vieną toną atliekų mokėti koncesininkui mokesť³, pagrįstą būtinosiomis atliekų tvarkymo atskirų veiklų sąnaudomis, apskaičiuojamomis vadovaujantis Koncesijos mokesčio apskaičiavimo metodika⁴.

Klaipėdos miesto savivaldybė principui „teršėjas moka“ įgyvendinti atliekų tvarkymo srityje tvirtina vietinę rinkliavą⁵, kurios dydį pagal nustatytus teisės aktų reikalavimus⁶ pavesta apskaičiuoti UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras bei pateikti tvirtinti savivaldybei⁷. Komunalinių atliekų sistemos administratoriui suteikta teisė rinkti vietinę rinkliavą iš Klaipėdos miesto savivaldybės teritorijoje esančių atliekų turėtojų ir jis privalo organizuoti ir vykdyti vietinės rinkliavos rinkimą pagal vietinės rinkliavos nuostatus⁸.

Komunalinių atliekų sistemos administratorius yra atsakingas už komunalinių atliekų, įskaitant pakuočių atliekas bei kitas antrines žaliavas, surinkimo ir vežimo paslaugos organizavimą ir teikimą atliekų turėtojams, už atliekų surinkėjų parinkimą, Klaipėdos miesto savivaldybės atliekų tvarkymo plane⁹ numatytų priemonių įgyvendinimą, savivaldybės tarybos sprendimu¹⁰ nustatytos vietinės rinkliavos už

¹ Vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533, 6 str. 2 ir 31 d.

² 2007-07-09 Koncesijos sutartis Nr. J4-831 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus funkcijų perdavimo ir vykdymo“ sudaryta tarp Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos ir UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras, (nauja redakcija 2017-05-11 Nr. J9-1144/17-43), kuriai pritarė Klaipėdos miesto savivaldybės taryba sprendimais: 2007-03-29 Nr. T2-7 ir 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-88, galiojanti iki 2033-03-10.

³ Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2023-12-29 įsakymu Nr. AD1-1316 „Dėl koncesijos mokesčio dydžio patvirtinimo“ nuo 2024 m. patvirtintas koncesijos mokesťis 131,50 Eur su PVM už 1 tonos komunalinių atliekų sutvarkymą.

⁴ Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 patvirtinta Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodika (2021-09-30 Nr. T2-219 redakcija).

⁵ 2007-07-09 koncesijos sutartis Nr. J4-831 (nauja redakcija 2017-05-11 Nr. J9-1144/17-43), 9 p. vietinė rinkliava – savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma įmoka už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, galiojanti Klaipėdos miesto savivaldybės teritorijoje; Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2010-11-25 sprendimu Nr. T2-330 patvirtinti Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai (aktuali 2023-12-21 sprendimo Nr. T2-360 redakcija), 3 p. vietinė rinkliava – savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma dvinarė įmoka už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, galiojanti Klaipėdos miesto savivaldybės teritorijoje, kurią nuostatuose nustatyta tvarka privalo mokėti visi vietinės rinkliavos mokėtojai.

⁶ Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2023-12-21 sprendimu Nr. T2-360 patvirtinti nauji nuo 2024-01-01 įsigalioję Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžiai, kurie yra apie 36 proc. didesni už buvusius.

⁷ 2007-07-09 koncesijos sutartis Nr. J4-831 (su vėlesniais pakeitimais), 23-24 p.

⁸ Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2010-11-25 sprendimu Nr. T2-330 patvirtinti Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai.

⁹ Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos sprendimais patvirtinti: 2013-05-30 Nr. T2-130 Klaipėdos miesto savivaldybės 2013-2020 atliekų tvarkymo planas, 2023-10-26 Nr. T2-278 Klaipėdos miesto savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas.

¹⁰ Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2010-11-25 sprendimu Nr. T2-330 patvirtinti Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai.

komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą surinkimą¹¹ bei kitų veiksmų, susijusių su komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimu.

UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras turi užtikrinti efektyvų komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimą, kokybiškos komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugos teikimą, kitų bendrovei priskirtų funkcijų kokybišką atlikimą bei įgyvendinti keliamus tikslus, kad teikiamos paslaugos ir jų kokybė tenkintų paslaugos gavėjų poreikius/akcininkų lūkesčius ir nustatytas vietinės rinkliavos dydis atitiktų teisės aktų reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, Klaipėdos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, vykdydama 2024 m. veiklos planą ir Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos pavedimą¹², atliko atitikties auditą.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti ar Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos dydis už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą pagrįstas bei nustatytas vadovaujantis teisės aktų reikalavimais.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos dydis 2024 metams nustatytas vadovaujantis teisės aktų nustatytais reikalavimais?
- ar pagrįstai patirtos sąnaudos, kurios įtrauktos į vietinės rinkliavos dydį?

Audituojamas subjektas – UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras, Klaipėdos miesto savivaldybės administracija.

Audituojamasis laikotarpis – 2022 – 2023 m., kai kuriais atvejais analizei naudoti ankstesnių bei vėlesnių metų duomenys.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1 priede „Audito apimtis ir metodai“ (38-41 psl.). Rekomendacijos pateiktos audito rezultatų dalyje, jų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (37 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos dydis už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatytas vadovaujantis teisės aktų reikalavimais, tačiau ne visais atvejais pagrįstos į būtinąsias sąnaudas įtrauktos su Klaipėdos miesto komunalinių atliekų tvarkymu susijusios darbo užmokesčio sąnaudos.

1. Vietinės rinkliavos dydis nustatytas pagal teisės aktų reikalavimus

1.1. Klaipėdos miesto savivaldybės ir Bendrovės teisės aktai, reglamentuojantys vietinės rinkliavos dydžio nustatymą 2024 metams parengti tinkamai

¹¹ 2007-07-09 Koncesijos sutartis Nr. J4-831 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus funkcijų perdavimo ir vykdymo“, 23-24 p. p., Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2010-11-25 sprendimu Nr. T2-330 patvirtinti Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai.

¹² Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2023-12-31 posėdžio metu priimtas protokolinis pavedimas įvertinti, ar pagrįstas vietinės rinkliavos dydis už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą (2024-01-04 posėdžio protokolas Nr. T-10).

Klaipėdos miesto savivaldybės ir Bendrovės teisės aktų, reglamentuojančių vietinės rinkliavos dydžio nustatymą 2024 metais, nuostatos yra aiškios, nedviprasmiškos, dera tarpusavyje bei neprieštarauja nacionaliniuose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams (1.1 poskyris, 13 psl.)

1.2. Bendrovės duomenys apie būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą pagrįsti finansinės apskaitos duomenimis

Bendrovės pateikti duomenys apie būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą yra pagrįsti finansinės apskaitos duomenimis. Bendrovės pajamos bei sąnaudos apskaitoje pripažintos ir registruotos, vadovaujantis kaupimo ir palyginimo principais. Galėjome patikimai įvertinti jų vertę, jų sumos atitinka pelno (nuostolių) ataskaitų duomenis. Bendrovės būtinosios sąnaudos, įtrauktos į vietinės rinkliavos dydžio apskaičiavimą, finansinėje apskaitoje apskaitytos tinkamai bei priskirtos pagal paskirtį nurodytai tinkamai sąnaudų grupei (1.2 poskyris, 14 psl.)

1.3. Komunalinių atliekų tvarkymo veiklų būtinosios sąnaudos apskaičiuotos vadovaujantis teisės aktų reikalavimais

Bendrovė būtinąsias sąnaudas priskyrė pagal atskiras komunalinių atliekų tvarkymo veiklas, vadovaujantis Metodikos¹³ ir Koncesijos apskaičiavimo metodikos¹⁴ reikalavimais. Bendrovės 2024 metais planuojamos surenkamos atliekos skirstomos į mišrias komunalines atliekas, didelių gabaritų atliekas (didžiąsias atliekas), žaliąsias atliekas (biologiškai skaidžias atliekas) ir kitas atliekas (mišrias statybinės ir griovimo atliekas (netinkamos perdirbimui ir panaudojimui)), kaip tai numatyta Metodikos 16 p. Bendras 2024 m. planuojamas surenkamų atliekų kiekis Klaipėdos mieste sudaro 54 285 tonų, procentinė atliekų dalis tenkanti Klaipėdos miestui yra stabili ir sudaro virš 47 procentų visų Klaipėdos regione priimamų atliekų kiekio. Bendrovės būtinosios sąnaudos, kurios tiesiogiai nebuvo priskirtos konkrečiai savivaldybei, paskirstytos Klaipėdos regiono savivaldybėms Koncesijos apskaičiavimo metodikoje nustatyta tvarka¹⁵. Audito metu perskaičiavus 2024 m. Klaipėdos miesto solidarų „vartų mokestį“, nustatytas jo dydis vienai tonai – 56,70 Eur (su PVM) ir „vartų mokestį“ – 68,14 Eur (su PVM/t), kurie atitiko Bendrovės apskaičiuotus dydžius. Bendrovė, nustatydamą 2024 m. prognozuojamas Klaipėdos m. bendrąsias būtinąsias sąnaudas už 7 138,4 Eur su PVM, iš jų: komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo būtinąsias sąnaudas už 2 736,0 tūkst. Eur su PVM; KMS „vartų mokesčio“ būtinąsias sąnaudas už 3 698,8 tūkst. Eur su PVM ir vietinės rinkliavos administravimo veiklos būtinąsias sąnaudas už 703,6 tūkst. Eur su PVM, vadovavosi bendrųjų būtinųjų su komunalinių atliekų tvarkymu susijusių sąnaudų skaičiavimo principais¹⁶ (1.3 poskyris, 16 psl.).

¹³ KMS tarybos 2020-11-25 sprendimu Nr. T2-330 patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų 13 p., 2017-06-29 Nr. T2-139 KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos 5, 6 p., III skyriaus 1-10 skirsnių (17-45 p.).

¹⁴ KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodikos reikalavimai.

¹⁵ KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodika, 83-85 p, 87 p.

¹⁶ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos 13 p., KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodikos 103 p.

1.4. Vietinės rinkliavos dydis 2024 metams nustatytas vadovaujantis teisės aktų reikalavimais

Metiniai vietinės rinkliavos dydžiai 2024 m. buvo pakoreguoti (suapvalinti) taip, kad atitiktų Rinkliavų įstatymo nuostatas¹⁷, todėl planuoti vietinės rinkliavos priskaitymai 2024 m. pagal pakoreguotus vietinės rinkliavos dydžius sumažėjo ir sudarė 6 948 482,27 Eur su PVM bei atitiko Bendrovės apskaičiuotą dydį. Nustatyta, kad šis dydis nepadengia visų būtinųjų sąnaudų kurias patiria Bendrovė (7 081 125 Eur, eliminavus 2022 m. lėšų likutį). Atsižvelgiant į tai, kad Bendrovė apskaičiuodama rinkliavos dydžius juos didino tiek, kad padengtų visas 2024 m. prognozuojamas sąnaudas (didino 36,1 proc.), o koreguojant apskaičiuotus rinkliavos dydžius pagal Rinkliavų įstatymo reikalavimus, didžiosios dalies turto objektų rinkliavos dydžiai apvalinant sumažėjo lyginant su faktiškai apskaičiuotais ir į tai, kad jei surinkta vietinės rinkliavos suma nepadengs faktinių 2024 m. būtinųjų su komunalinių atliekų tvarkymu susijusių sąnaudų, skirtumas bus išlyginamas ateinančiais laikotarpiais¹⁸, laikome, kad vietinės rinkliavos dydžiai 2024 metams apskaičiuoti tokie, kad iš nekilnojamojo turto objektų savininkų ar jų įgaliotų asmenų, suskirstytų į kategorijas, surinktomis lėšomis būtų padengtos visos būtinosios sąnaudos, kurias patiria Bendrovė. Įvertinus patvirtintų 2024 m. rinkliavos dydžių padidėjimą pagal Metodikos nuostatas¹⁹, Rinkliavų įstatymo reikalavimus nustatyta, kad šie dydžiai nustatyti ir pagrįsti Bendrovės skaičiavimais pagal teisės aktų reikalavimus. Nustatyta, kad Bendrovės interneto svetainėje informacija apie aktualius 2024 m. vietinės rinkliavos dydžius tinkamai nepaskelbta, nes patalpinti²⁰ nebegaliojančių įkainių dydžiai bei nuoroda į teisės aktų registrą apie 2024 m. galiojančius vietinės rinkliavos dydžius. Bendrovė nesivadovavo Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo 15 p. nuostata interneto svetainėje skelbti tik aktualią ir teisiškai galiojančią informaciją (1.4 poskyris, 20 psl.).

2. Bendrovės sąnaudos ne visais atvejais patirtos pagrįstai

2.1. Perkant atliekų surinkimo paslaugas neišvengta teisės aktų pažeidimų

Atliekų surinkimo ir jų transportavimo į atliekų tvarkymo įrenginius paslaugų kaina nuolat didėja – 2022 metais buvo 34,44 Eur/t (be PVM), 2023 metais – 38 Eur/t (be PVM), 2024 m. – 47,70 Eur/t (be PVM). Nustatyta, kad vykdant nuo 2024-01-01 galiojančios sutarties dėl atliekų surinkimo ir jų transportavimo į atliekų tvarkymo įrenginius paslaugų viešąjį pirkimą nebuvo vadovautasi visais LR Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimais: pirkimo dokumentuose nebuvo nurodyta informacija apie preliminaras privalomų surinkti ir išvežti buityje susidarantių pavojingų, elektros ir elektroninės įrangos, tekstilės atliekų apimtis; kvalifikacijos reikalavimuose įrašytas perteklinis reikalavimas turėti automobilį atliekų surinkimui su plovimo įranga; nebuvo tinkamai įsitikinta dalyvių kvalifikacijos atitikimu pirkimo dokumentuose nustatytiems reikalavimams; trijuose komisijos posėdžiuose (iš aštuonių) sprendimai buvo priimti nesant komisijos kvorumo (2.1 poskyris, 23 psl.).

¹⁷ Rinkliavų įstatymas, 2000-06-16 Nr. VIII-1725, 13 str. 2 d.

¹⁸ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtinta KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika, 57 p.

¹⁹ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtinta KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika, 57, 57¹ p.

²⁰ Nuorodos adresas internete: <https://www.kratc.lt/uploads/rinkliavos-dydžiai-Klaipeda.pdf>

2.2. Komunalinių atliekų surinkimo sąnaudos patirtos laikantis teisės aktų reikalavimų

Bendrovės mokėjimai už suteiktas atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas 2023 metais sudarė 38 proc. bendrųjų būtinųjų su komunalinių atliekų tvarkymu Klaipėdos mieste susijusių sąnaudų. Nustatyta, kad Bendrovės sąnaudos dėl komunalinių atliekų surinkimo buvo pagrįstos ir patirtos laikantis sudarytų sutarčių nuostatų ir teisės aktų reikalavimų: vykdoma nuolatinė komunalinių atliekų kiekio, atvežamo į atliekų surinkimo punktą, svėrimo kontrolė ir automatinė apskaita; Bendrovės teikta informacija apie per mėnesį surinktų ir sutvarkytų atliekų kiekį atitiko Bendrovės tvarkomos detalios atliekų apskaitos duomenis; patikrinus 320 atliekas rinkusių automobilių GPS²¹ maršrutus nustatyta, kad komunalinės atliekos, už kurių kiekius sumoka Klaipėdos miesto savivaldybės administracija buvo surinktos tik iš Klaipėdos miesto savivaldybės teritorijos; apmokėjimai už atliekų surinkimą ir transportavimą atlikti pagal sutartyse nustatytus įkainius (2.2 poskyris, 25 psl.).

2.3. Žmogiškųjų išteklių valdymo sistema tobulinga

Audituojamuoju laikotarpiu Bendrovėje nebuvo priimti savalaikiai sprendimai dėl Bendrovės valdymo pokyčių, nes ankstesnės Bendrovės valdybos kadencija baigėsi 2023 m. balandžio mėn., o naujos sudėties Bendrovės valdyba neeilinio akcininkų susirinkimo metu buvo išrinkta tik 2023-12-22, kuri 2023 m. neposėdžiavo ir jokių sprendimų nepriėmė. Bendrovės direktorius, atsižvelgdamas į valdybos patvirtintus darbuotojų pareigybių pavadinimus ir darbo organizavimo pokyčius Bendrovėje, priėmė sprendimus dėl Bendrovės darbo organizavimo struktūros, darbuotojų etatų skaičiaus, visų struktūrinių padalinių nuostatų. Nustatyta Bendrovės struktūra apima visas Bendrovės veiklos sritis. Atskirais atvejais nustatyti vidaus teisės aktų, reglamentuojančių Bendrovės darbo ir žmogiškųjų išteklių valdymo bei organizavimo procesus, trūkumai, jų nesilaikymo atvejai bei neatitiktis teisės aktų reikalavimams: Bendrovės darbuotojų pareigybės ir jų lygiai neatitinka Bendrovės valdybos sprendimu²² patvirtintam pareigybių sąrašui, nurodytiems kolektyvinės sutarties 2 priede bei patvirtintoje Bendrovės darbo organizavimo struktūroje²³; nevykdytos teisės aktų nuostatos²⁴, nes 2022 ir 2023 metų pabaigoje bendru Bendrovės direktoriaus ir profesinės sąjungos valdybos susitarimu pastovioji atlygio dalis neindeksuota, o kolektyvinės sutarties 2 priede patvirtinti pastoviosios atlygio dalies režiai nuo 2019 metų neperžiūrėti ir nenustatyti; Apraše²⁵ nenustatyta darbo užmokesčio indeksavimo tvarka, kurią rekomenduoja darbo apmokėjimo sistemoje patvirtinti Darbo kodekso nuostatos²⁶; Apraše²⁷ numatytas darbo užmokesčio išmokėjimas darbuotojams grynaisiais pinigais iš kasos, kuris pagal Darbo kodekso nuostatas²⁸ negalimas, Bendrovės kolektyvinė sutartis iki šiol nepaskelbta ir neįregistruota kolektyvinių

²¹ www.locator.lt; www.fleettracking.lt; www.ecofleet.com.

²² Kolektyvinės sutarties 1 priede nenustatyti žmogiškųjų išteklių koordinatoriaus, operatorių, operatorių - mechanikų, priėmėjo- apskaitininko, specialisto pareigybės lygiai, nors tokios pareigybės patvirtintos Bendrovės valdybos 2022-11-28 sprendimu patvirtintame pareigybių sąraše. Kolektyvinės sutarties 2 priede „Pareigybių lygių pastoviosios atlygio dalies režiai“ nustatytas maksimalus pareigybės lygis 19, o 2 priede – 20.

²³ Bendrovės direktoriaus 2023-12-21 įsakymu Nr. 23-164-V patvirtintoje Bendrovės darbo organizavimo struktūroje nurodyti 8 skyrių viršininkai, kolektyvinės sutarties 1 priede -7; struktūroje 2 direktoriaus pavaduotojai, 1 priede -3; kolektyvinės sutarties 1 priede nenurodyti visų struktūroje nurodytų darbuotojų pareigybių lygiai, pvz. Mechaninio rūšiavimo skyriaus darbuotojų (operatorių, mechanizatorių, rūšiuotojų) ir kt.

²⁴ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Bendrovės darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo, 15 p., 2018-12-31 kolektyvinės sutarties (2022-15-16 susitarimas dėl jos keitimo) 3.12., 3.14 p. p.

²⁵ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Bendrovės darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašas.

²⁶ Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 140 str. 3 d.

²⁷ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Bendrovės darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 102 p.

²⁸ Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 139 str. 3 d., darbo užmokestis ir kitos su darbo santykiais susijusios išmokos, taip pat dienpinigiai ir komandiruotės išlaidų kompensacijos privalo būti mokami pavedimu į darbuotojo nurodytą darbuotojo mokėjimo sąskaitą.

sutarčių registre²⁹. Bendrovė nesilaikė teisės aktų reikalavimų³⁰ ir interneto svetainėje už 2023 metus visuomenei neatskleidė pilnos informacijos apie darbuotojų vidutinį mėnesinį nustatytąjį (paskirtąjį) darbo užmokestį, nes nepaskelbė informacijos apie Bendrovės darbuotojams per 2023 metus skirtą kintamojo atlygio dalį bei visus skirtus priedus už papildomą darbą, t. y. nurodė 190 078,55 Eur mažesni paskirtąjį darbo užmokestį, nei jis buvo faktiškai nustatytas. Pagal kolektyvinės sutarties ir apskaitos duomenis nustatyta, kad audituojamuoju laikotarpiu darbo užmokesčio sąnaudų apskaičiuota 5 908 578 Eur, iš jų priskaityta Bendrovės darbuotojams naudų už 297 743 Eur, kas sudaro 5 proc. viso darbo užmokesčio sąnaudų (atostoginiai už mokslo atostogas, dovanos jubiliejaus, vaiko gimimo progomis, vedybų atveju, materialinės pašalpos mirties, ligos atveju, mokslo metų pradžiai, kompensacija atleidžiant darbuotoją šalių susitarimu, išeitinė išmoka, kitos pajamos natūra). Kitos, kolektyvinėje sutartyje numatytos bei audituojamuoju laikotarpiu darbuotojams suteiktos naudos (sveikatos paslaugos, draudimas, renginiai ir kt.) už 98 557 Eur, taip pat priskirtos visam Klaipėdos regionui tenkančioms būtinosioms bendrosioms administracinėms sąnaudoms, kurios mažinamos pajamomis iš kitos veiklos ir yra traukiamos į vietinės rinkliavos dydžio skaičiavimą. Pažymime, kad nors Bendrovės darbuotojams teikiamos naudos ir neprieštarauja darbo teisės normoms, tačiau jų vertė – 396 300 Eur padidino Bendrovės sąnaudas, priskirtas būtinosioms sąnaudoms, kurios apskaičiuojant vietinės rinkliavos dydį buvo mažinamos pajamomis iš kitos veiklos ir iš dalies įtakojo jo dydį, kurį privalo mokėti visi vietinės rinkliavos mokėtojai (2.3 poskyris, 26 psl.).

2.4. Darbo užmokesčio sąnaudos, kurios įtrauktos į vietinės rinkliavos dydį, ne visais atvejais patirtos pagrįstai ir vadovaujantis teisės aktų reikalavimais

Audito metu vertinant darbo užmokesčio sąnaudas, kurios įtrauktos į Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos dydį, nustatyti teisės aktų reikalavimų nesilaikymo atvejai. Palyginus 28 Bendrovės darbuotojų darbo sutartyse nustatytą pastoviąją atlygio dalį su kolektyvinės sutarties Priede Nr. 2 nustatytais darbo užmokesčio režiais, nustatyta, kad tik šešiams darbuotojams paskirta atlygio dalis atitiko režius, o 22-iesiems darbuotojams pastovioji atlygio dalis nustatyta nesivadovaujant teisės aktų reikalavimais³¹ (šešių darbuotojų darbo sutartyse nurodyta pastovioji atlygio dalis buvo mažesnė nei nustatyti režiai, 12-os darbuotojų pareigybėms režiai nebuvo nustatyti, trijų darbuotojų - pastovioji atlygio dalis buvo didesnė nei nurodyta kolektyvinės sutarties Priede Nr. 2; vienam darbuotojui negalėjome nustatyti, kuriuos režius taikyti, nes kolektyvinės sutarties Priede Nr. 2 nurodyti du režiai). Kintamoji atlygio dalis darbuotojams buvo skirta laikantis teisės aktų reikalavimų: ne dažniau kaip kartą per ketvirtį, atsižvelgiant į Bendrovės rezultatus ir atlikus darbuotojo metinių tikslų pasiekimų ir kompetencijų laikymosi vertinimą, išskyrus vieną atvejį, kai negalėjome įsitikinti vienam darbuotojui skirto kintamojo atlygio pagrįstumo, nes Bendrovė nepateikė šio darbuotojo vertinimo anketos už 2021 m. metinius rezultatus. Bendrovės darbuotojams kintamojo atlygio dalys, atlikus 2022 metų III ketvirtį, 2022 metinį, 2023 I-III ketvirtinius ir 2023 metinį veiklos vertinimus, buvo skirtos Bendrovės direktoriaus

²⁹ Darbo kodekso, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 195 str. 3 d., galiojančios kolektyvinės sutartys privalo būti registruojamos ir viešai skelbiamos vadovaujantis LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017-06-29 įsakymo Nr. A1-334 patvirtintu „Kolektyvinių sutarčių registravimo ir viešo skelbimo aprašu“. Visos kolektyvinės sutartys, kurios buvo pasirašytos po 2017-07-01 privalo būti užregistruotas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kolektyvinių sutarčių registre.

³⁰ LR Vyriausybės 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtintas Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašas.

³¹ Darbo kodekso, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 140 str. 2 d., 3 d., Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Bendrovės darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 3, 14 p., 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.2., 3.5. p. p., kolektyvinės sutarties Priede Nr. 2.

įsakymais nepatvirtinus jų skyrimo, kaip nustatyta Apraše³² ir kolektyvinėje sutartyje³³. 2022 ir 2023 metais nustatyti premijų ir priemokų skyrimo, nesivadovaujant Darbo kodekso³⁴, Aprašo³⁵ ir kolektyvinės sutarties nuostatomis, atvejai: vienam darbuotojui už dviejų Bendrovės darbuotojų pavadinimą 2022 metų birželio mėnesį buvo skirta ir apskaičiuota 10 procentų didesnė priemoka nei numatyta Bendrovės teisės aktuose³⁶; 27-iais atvejais 24-iems darbuotojams 2022 ir 2023 metais skirta 9 634 Eur premijų, nors darbuotojų metinės veiklos vertinimai už 2021 ir 2022 metus neatitiko Bendrovės teisės aktuose³⁷ nustatytų sąlygų premijai gauti; nesivadovaujant Darbo kodekso³⁸ nuostatomis 2022 ir 2023 metais šešiams darbuotojams skirti iš viso 12 031 Eur skatinamieji priedai, priemokos, kurių skyrimo pagrindai ir tvarka nenumatyti nei kolektyvinėje sutartyje, nei Apraše³⁹. Audituojamu laikotarpiu priemokos darbuotojams už laikinai dėl nesančių darbuotojų padidėjusį darbo krūvį ir už laikinai nesančių Bendrovės darbuotojų (sergant bei atostogų metu) pareigų atlikimą (pavadinimą) buvo skirtos Bendrovės direktoriui įsakymu nepatvirtinus jų skyrimo, kaip nustatyta Apraše⁴⁰ ir kolektyvinėje sutartyje⁴¹. Bendrovė nesilaikė Darbo kodekso⁴² nuostatų, nes vienu atveju su darbuotoju nei darbo sutartyje, nei susitarime prie darbo sutarties tinkamai nesusitarė dėl konkretaus apmokėjimo dydžio darbuotojui atliekant Bendrovėje papildomus darbus tapačius pagrindinei jo darbo funkcijai (2.4. poskyris, 31 psl.).

Rekomendacijos

UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras

Siekiant, įgyvendinti LR Atliekų tvarkymo įstatyme įtvirtintą skaidrumo principą, Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo bei kitų teisės aktų reikalavimus dėl informacijos viešinimo:

1. Bendrovės interneto svetainėje paskelbti aktualią informaciją apie 2024 m. Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos dydžius bei atliekų tvarkymo būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą (1.4 pagrindinis rezultatas).
2. Bendrovės interneto svetainėje paskelbti visą informaciją apie darbuotojų vidutinį mėnesinį darbo užmokestį (2.3 pagrindinis rezultatas).
3. Siekiant, kad būtų įgyvendinamos visos darbo teisės normos ir Bendrovės teisės aktai atitiktų galiojančią darbo organizavimo struktūrą, pareigybių sąrašą, papildyti Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo, kolektyvinės sutarties nuostatas, juose nustatant indeksavimo tvarką, aiškius

³² Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Bendrovės darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašas, 19 p.

³³ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.21. p.

³⁴ Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603.

³⁵ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Bendrovės darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašas.

³⁶ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.18. p.p., Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 21 p.

³⁷ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.23. p.p.: „Metinė iki vienos pareiginės algos dydžio premija Bendrovės darbuotojui gali būti mokama iš visuotiniame akcininkų susirinkime tam tikslui skirtos Bendrovės grynojo pelno dalies tuo atveju, jei yra visos šios sąlygos: <...> - darbuotojo metinė veikla įvertinta puikiai“, Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 76.2. p. p.: „76. Metinė iki vienos pareiginės algos dydžio premija bendrovės darbuotojui gali būti mokama iš visuotiniame akcininkų susirinkime tam tikslui skirtos bendrovės grynojo pelno dalies tuo atveju, jei yra visos šios sąlygos: <...>; 76.2. Darbuotojo metinė veikla įvertinta puikiai“.

³⁸ Darbo kodekso, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 140 str. 3, 5, 6 d.

³⁹ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Bendrovės darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašas.

⁴⁰ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Bendrovės darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 21, 22 p.

⁴¹ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.18. p.

⁴² Darbo kodekso, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 144 str. 7 d.

Bendrovėje taikomų papildomo apmokėjimo (priedų ir priemonių) skyrimo pagrindus ir tvarką, minimalius ir maksimalius pastoviosios atlygio dalies rėžius visiems Bendrovės darbuotojams (2.3, 2.4 pagrindinis rezultatas).

4. Siekiant užtikrinti informacijos apie Bendrovės darbo sąlygas viešumą, kolektyvinių sutarčių registre įregistruoti kolektyvinę sutartį (2.3 pagrindinis rezultatas).

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (37 psl.)

ĮŽANGA

Akcinė bendrovė ir (ar) uždaroji akcinė bendrovė, kurių vienai ar kelioms savivaldybėms nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, yra savivaldybės valdoma bendrovė. Savivaldybių valdomų įmonių steigimas yra viena savivaldybių funkcijų, kuria užtikrinama, kad viešosiomis paslaugomis galėtų naudotis visi savivaldybės gyventojai. Tokių įmonių pasiekiami rezultatai turi nešti naudą visiems, jų mokami dividendai yra savivaldybės biudžeto pajamų dalis.

Klaipėdos miesto savivaldybės (toliau – KMS) valdoma bendrovė UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras (toliau – Bendrovė) įsteigta 2003-03-25, veiklą pradėjo vykdyti nuo 2003-07-01. Bendrovės įstatinį kapitalą 2023-12-31 sudaro 1 442 442,89 Eur, kuris padalytas į 4 973 941 paprastąsias vardines akcijas. Bendrovės akcijos nominali vertė 0,29 Eur. Bendrovės akcininkai yra Klaipėdos, Neringos ir Palangos miestų, Klaipėdos, Šilutės, Kretingos, Skuodo rajonų savivaldybės bei kiti fiziniai ir juridiniai asmenys. Klaipėdos miesto savivaldybei nuosavybės teise priklauso 4 504 179 bendrovės akcijos, kurios sudaro 90,56 procentų visų bendrovės akcijų.

Bendrovė 2005 metais įsteigė 100 proc. valdomą dukterinę įmonę uždarąją akcinę bendrovę, kuri 2010-11-15 valdybos sprendimu pertvarkyta į viešąją įstaigą, (statusas įregistruotas 2011-02-11). Įstaiga 2024-04-11 išregistruota, nes jos savininkas 2023-11-16 nusprendė nutraukti viešosios įstaigos veiklą ir įstaigą likviduoti⁴³.

Bendrovės valdymo organai audituojamuoju laikotarpiu nuo 2022-01-01 iki 2023-03-13 buvo visuotinis akcininkų susirinkimas, kolegialus priežiūros organas – stebėtojų taryba (veikė iki 2023-03-29), kolegialus valdymo organas – valdyba (3 nariai) ir vienasmenis valdymo organas – vadovas (direktorius). Pagal 2023-03-29 įregistruotus naujos redakcijos įstatus⁴⁴ bendrovės valdymo organai – visuotinis akcininkų susirinkimas, kolegialus valdymo organas – valdyba⁴⁵ ir vienasmenis valdymo organas – vadovas (direktorius). Bendrovės direktorius, kuris organizuoja kasdienę bendrovės veiklą ir veikia bendrovės vardu, dirba bendrovėje nuo 2021-10-18. Bendrovės darbuotojų skaičius audituojamojo laikotarpio pradžioje (2022-01-01) buvo 78, audituojamojo laikotarpio pabaigoje (2023-12-31) – 102 darbuotojai.

Bendrovės vykdomos veiklos tikslas yra regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas ir administravimas Klaipėdos regione, komunalinių atliekų tvarkymas, komunalinių atliekų sąvartynų bei kitų atliekų tvarkymo objektų statybos, plėtimo ir modernizavimo, saugaus jų eksploatavimo užtikrinimas, pelno gavimas tenkinant fizinių ir juridinių asmenų poreikį bendrovės teikiamoms paslaugoms, racionalus bendrovės turto bei kitų išteklių naudojimas, kad būtų nepažeisti akcininkų

⁴³ Įstaiga įregistruota 2005-03-21, įstaiga vykdė atliekų rūšiavimo ir tvarkymo sistemos vystymo (tobulinimo) Klaipėdos regione, socialinių programų ir kitų tikslų vykdymo veiklą. 2023-11-16 priimtas Įstaigos savininko sprendimas nutraukti viešosios įstaigos veiklą ir Įstaigą likviduoti bei paskirti įstaigos likvidatorių, nes 2022 m. spalio mėn. baigė galioti sudaryta sutartis su bendrove dėl rankinio rūšiavimo paslaugų, sutartis nebuvo pratęsta, todėl buvo atleisti iš darbo visi darbuotojai.

⁴⁴ 2023-03-14 neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo, vykusio rašytine forma, metu nuspręsta atšaukti bendrovės stebėtojų tarybą, pakeisti bendrovės įstatus, bendrovės valdymo tvarką ir skaičių (valdybos narių skaičius padidintas) iš 3 į 4. VĮ Registrų centras patvirtinti ir įregistruoti juridinių asmenų registre 2023-03-29 naujos redakcijos bendrovės įstatai (bendrovės direktoriaus pasirašyti 2023-03-14).

⁴⁵ Bendrovės ankstesnės valdybos narių kadencija baigėsi 2023-04-27, 2023-12-22 visuotinis akcininkų susirinkimas išrinko 4 narių bendrovės valdybą 4 metų kadencijos laikotarpiui.

turtiniai interesai. Bendrovė vykdo veiklą Klaipėdos regione, kurį sudaro Klaipėdos ir Palangos miestų, Skuodo, Kretingos, Klaipėdos, Šilutės rajonų ir Neringos savivaldybių teritorijos. Komunalinės atliekos Klaipėdos mieste turi būti tvarkomos atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka⁴⁶.

Bendrovė, vykdydama komunalinių atliekų sistemos administratoriaus veiklos funkcijas turi užtikrinti efektyvų komunalinių atliekų tvarkymą, sistemos sukūrimą ir administravimą, tenkinti fizinių ir juridinių asmenų poreikį bendrovės teikiamoms paslaugoms, racionaliai naudoti turtą ir kitus išteklius bei vykdyti vietinės rinkliavos apskaičiavimą⁴⁷, apskaitą, surinkimo kontrolę ir nepriemokų išieškojimą pagal teisės aktų reikalavimus.

⁴⁶ KMS tarybos 2011-11-24 sprendimu Nr. T2-370 patvirtintos Klaipėdos miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės.

⁴⁷ KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodikos (2021-09-30 Nr. T2-219 redakcija), 46 p. – vietinės rinkliavos dydžiai turi būti apskaičiuoti tokie, kad iš nekilnojamojo turto objektų savininkų arba jų įgaliotų asmenų surinktomis lėšomis būtų padengtos viso būtinosios sąnaudos.

AUDITO REZULTATAI

1. VIETINĖS RINKLIAVOS DYDIS NUSTATYTAS PAGAL TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMUS

Atliekų tvarkymas – tai atliekų surinkimas, vežimas, naudojimas ir šalinimas, šių veiklų organizavimas ir stebėseną⁴⁸. Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą yra privaloma įmoka ir renkama iš visų atliekų turėtojų. Pagal Atliekų tvarkymo įstatymą⁴⁹ komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara už komunalinių atliekų ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymą turi būti nustatoma vadovaujantis solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo, skaidrumo principais ir atliekų tvarkymo srityje taikomu principu „teršėjas moka“. Vietinės rinkliavos įmokos dydis turi būti toks, kad iš nekilnojamojo turto objektų savininkų arba jų įgaliotų asmenų surinktomis lėšomis būtų apmokėtos visos būtinosios sąnaudos⁵⁰. Nustatant vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos mokėtojams turi būti vadovujamasi LR ir KMS vidiniais teisės aktais⁵¹.

Audito metu vertinome KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą (toliau – Vietinė rinkliava) dydžio nustatymo atitiktį teisės aktų reikalavimams šiais klausimais:

- ar KMS ir Bendrovės teisės aktai, reglamentuojantys vietinės rinkliavos dydžio nustatymą 2024 metams, buvo suderinti atitiko tarpusavyje ir atitiko nacionaliniuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus?
- ar Bendrovės KMSA pateikti duomenys apie būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą pagrįsti finansinės apskaitos duomenimis?
- ar Bendrovė nustatė atskirų komunalinių tvarkymo veiklų būtinąsias sąnaudas, kurios įtakojo vietinės rinkliavos dydį 2024 metams, pagal teisės aktų reikalavimus, vadovaujantis būtinųjų sąnaudų nustatymo principais?
- ar Vietinės rinkliavos dydis 2024 metams nustatytas vadovaujantis vietinės rinkliavos dydžių nustatymo principais ir teisės aktų reikalavimais?

1.1. KMS ir Bendrovės teisės aktai, reglamentuojantys vietinės rinkliavos dydžio nustatymą 2024 metams parengti tinkamai

⁴⁸ LR Atliekų tvarkymo įstatymas, 1998-06-16 Nr. VIII-787, (nauja redakcija nuo 2002-07-01 Nr. IX-1004, su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 18 d.

⁴⁹ Ten pat, 30² str. 1 d.

⁵⁰ LR Vyriausybės 2013-07-24 nutarimas Nr. 711 „Dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (red., galiojusi iki 2023-10-27), 21 p.; KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos, 46 p.

⁵¹ LR Atliekų tvarkymo įstatymas, 1998-06-16 Nr. VIII-787, (2002-07-01 Nr. IX-1004, su vėlesniais pakeitimais), 30² str. 3 d., KMS tarybos 2020-11-25 sprendimu Nr. T2-330 patvirtinti KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai, KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtinta KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika, KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodika.

Vertinant, ar nustatant rinkliavos ar įmokos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą⁵² dydį vadovautasi LRV patvirtintomis Rinkliavos ar įmokos dydžio nustatymo taisyklėmis⁵³ bei savivaldybių rinkliavos ar įmokos dydžio nustatymo teisės aktais⁵⁴, laikėmės nuostatos, kad KMS⁵⁵ ir Bendrovės⁵⁶ teisės aktai, reglamentuojantys vietinės rinkliavos dydžio nustatymą 2024 m., atitiko tarpusavyje ir nacionaliniuose teisės aktuose⁵⁷ nustatytus reikalavimus bei šių teisės aktų nuostatos yra aiškios, nedviprasmiškos, dera tarpusavyje bei neprieštarauja nacionaliniuose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams⁵⁸.

Audito metu nustatyta, kad Vietinės rinkliavos dydžio nustatymą KMS reglamentuoja KMS tarybos sprendimais patvirtinti KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai⁵⁹, KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika⁶⁰, KMS atliekų tvarkymo taisyklės⁶¹, Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodika⁶², Bendrovės direktoriaus patvirtintas Klaipėdos miesto ir Neringos savivaldybių vietinės rinkliavos dydžių skaičiavimo tvarkos aprašas⁶³. Audito metu išanalizavus KMS ir Bendrovės teisės aktus, reglamentuojančius vietinės rinkliavos dydžio nustatymą 2024 m. nustatyta, kad KMS ir Bendrovės teisės aktų nuostatos yra aiškios, nedviprasmiškos, dera tarpusavyje bei neprieštarauja nacionaliniuose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams.

Pažymime, kad pagal pasikeitusias LR Atliekų įstatymo nuostatas, komunalinių atliekų tvarkymo regioninę kainą nustatys Valstybinės energetikos reguliavimo taryba. Šiuo metu svarstomi komunalinių ir kitų buityje susidariusių atliekų surinkimo ir tvarkymo įmokų kainodaros pakeitimai ir atitinkamai keisis LR bei savivaldybės teisės aktai dėl vietinės rinkliavos dydžio nustatymo.

1.2. Bendrovės duomenys apie būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą pagrįsti finansinės apskaitos duomenimis

KMS tarybos sprendimu patvirtintoje KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikoje (toliau – Metodika) nustatytas vietinės rinkliavos dydžio nustatymo principas – vietinės rinkliavos dydžiai turi būti apskaičiuoti tokie, kad iš

⁵² Ten pat, 2 str. 40 p.

⁵³ LR Vyriausybės 2013-07-24 nutarimas Nr. 711 „Dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (red., galiojusi iki 2023-10-27).

⁵⁴ LR Atliekų tvarkymo įstatymas, 1998-06-16 Nr. VIII-787, 30² str. 3 d.

⁵⁵ KMS tarybos sprendimais patvirtinti: 2020-11-25 Nr. T2-330 KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai, 2017-06-29 Nr. T2-139 KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika, 2011-11-14 Nr. T2-370 KMS atliekų tvarkymo taisyklės, 2021-09-30 Nr. T2-219 Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodika.

⁵⁶ Bendrovės direktoriaus 2017-11-08 įsakymu Nr. 17-71-V patvirtintas Klaipėdos m. ir Neringos savivaldybių vietinės rinkliavos dydžių skaičiavimo tvarkos aprašas.

⁵⁷ LR Atliekų tvarkymo įstatymas, 1998-06-16 Nr. VIII-787, Vyriausybės 2013-07-24 nutarimu Nr. 711 patvirtintos Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklės, Aplinkos ministro 2013-02-20 įsakymu Nr. D1-150 patvirtintas Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašas.

⁵⁸ LR Teisėkūros pagrindų įstatymas, 2012-09-18 Nr. XI-2220, 3 str. 2 d. 6 ir 7 p.

⁵⁹ KMS tarybos 2020-11-25 sprendimu Nr. T2-330 patvirtinti KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai.

⁶⁰ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtinta KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika.

⁶¹ KMS tarybos 2011-11-14 sprendimu Nr. T2-370 patvirtintos KMS atliekų tvarkymo taisyklės.

⁶² KMS tarybos 2021-09-30 sprendimu Nr. T2-219 patvirtinta Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodika.

⁶³ Bendrovės direktoriaus 2017-11-08 įsakymu Nr. 17-71-V patvirtintas Klaipėdos m. ir Neringos savivaldybių vietinės rinkliavos dydžių skaičiavimo tvarkos aprašas.

nekilnojamojo turto objektų savininkų arba jų įgaliotų asmenų surinktomis lėšomis būtų padengtos visos būtinosios sąnaudos⁶⁴. Didėjančios būtinosios sąnaudos didina vietinės rinkliavos dydį. Būtinosios su komunalinių atliekų tvarkymu susijusios sąnaudos yra tiesiogiai su komunalinių atliekų tvarkymu susijusios pagrįstos sąnaudos, reikalingos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugai suteikti, ilgalaikiam komunalinėms atliekoms tvarkyti, skirtos infrastruktūros eksploatavimui, jos atnaujinimui užtikrinti ir priimtinioms komunalinių atliekų turėtojams sąlygoms dalyvauti tvarkant komunalines atliekas sudaryti, taip pat aplinkos taršai mažinti⁶⁵ (toliau – būtinosios sąnaudos).

Vertinant būtinųjų sąnaudų apskaičiavimo pagrįstumą finansinės apskaitos duomenimis, laikėmės nuostatos, kad Bendrovės finansinės apskaitos duomenimis (buhalterinių sąnaudų sąskaitų likučiais) pagrįsti Bendrovės KMSA pateikti būtinųjų sąnaudų, įtrauktų į vietinės rinkliavos dydį, apskaičiavimo duomenys⁶⁶ ir, kad Bendrovės būtinosios sąnaudos, įtrauktos į vietinės rinkliavos dydį, finansinėje apskaitoje apskaitytos vadovaujantis kaupimo ir palyginimo principais bei priskirtos pagal paskirtį nurodytai tinkamai sąnaudų grupei⁶⁷.

Išanalizavus Bendrovės pateiktus atliekų tvarkymo būtinųjų sąnaudų apskaičiavimo duomenis, nustatyta, kad Bendrovės pateikta informacija nedetalizuota, t. y. nenurodyta iš kokių finansinės apskaitos sąskaitų, kokios sumos buvo priskirtos atitinkamai sąnaudų/pajamų rūšiai (būtinosios sąnaudos nustatomos pagal atskirų veiklų pajamas ir sąnaudas). Siekiant įvertinti kokie finansinės apskaitos duomenys buvo įtraukti į atitinkamų sąnaudų ir pajamų sąskaitų laukelius, kiekviena sąnaudų/pajamų dedamoji dalis buvo išanalizuota ir perskaiciuota lyginant Bendrovės pateiktas sąnaudų/pajamų vertes su Bendrovės 2022 m., 2023 m. I pusmečio pajamų ir sąnaudų finansinės apskaitos žiniaraščių duomenimis.

Įvertinus pateiktą informaciją apie Bendrovės 2022 m. ir 2023 m. I pusmečio sąnaudų/pajamų rūšims priskirtas sumas nustatyta, kad šie duomenys yra pagrįsti finansinės apskaitos duomenimis. Bendrovės pajamos bei sąnaudos apskaitoje pripažintos ir registruotos, vadovaujantis kaupimo ir palyginimo principais. Galėjome patikimai įvertinti jų vertę, jų sumos atitinka pelno (nuostolių) ataskaitų duomenis. Bendrovės būtinosios sąnaudos, įtrauktos į vietinės rinkliavos dydžio apskaičiavimą, finansinėje apskaitoje apskaitytos tinkamai bei priskirtos pagal paskirtį nurodytai tinkamai sąnaudų grupei.

⁶⁴ LR Vyriausybės 2013-07-24 nutarimas Nr. 711 „Dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (red., galiojusi iki 2023-10-27), 21 p.; KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos, 46 p.

⁶⁵ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos, 5 p.

⁶⁶ LR Finansinės apskaitos įstatymo, 2001-11-06 Nr. IX-574, (su vėlesniais pakeitimais), 3 str., 14 str. 1 d. 1 p., KMS tarybos 2020-11-25 sprendimu Nr. T2-330 patvirtintų (su vėlesniais patikslinimais) KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų 13 p., Bendrovės direktoriaus 2022-01-06 įsakymu Nr. 22-02-V patvirtintos finansinės sąskaitos/žiniaraščiai.

⁶⁷ Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus 2015-06-16 įsakymu Nr. VAS-38 patvirtinto 11-ojo verslo apskaitos standarto „Sąnaudos“ 7, 18 p., 2015-06-16 įsakymu Nr. VAS-39 patvirtinto 10-ojo verslo apskaitos standarto „Pajamos“ 7 p., Bendrovės direktoriaus 2020-06-11 įsakymu Nr. 20-54-V patvirtintos Apskaitos politikos, bendrųjų apskaitos principų ir sąnaudų dalių nuostatos, LR Finansinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574, (su vėlesniais pakeitimais), 14 str. 1 d. 1 p.

1.3. Komunalinių atliekų tvarkymo veiklų būtinosios sąnaudos apskaičiuotos vadovaujantis teisės aktų reikalavimais

Pagal Metodikos nuostatas, nustačius komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemos būtinąsias sąnaudas apskaičiuojami vietinės rinkliavos dydžiai Klaipėdos miesto savivaldybėje⁶⁸. Bendrovė, teikdama atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugas Klaipėdos regione, aptarnauja 7 savivaldybes – Klaipėdos, Neringos ir Palangos miesto, Klaipėdos, Kretingos, Šilutės ir Skuodo rajonų. Vadovaujantis Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodika⁶⁹ (toliau – Koncesijos apskaičiavimo metodika), būtinosios sąnaudos, kurios nėra priskiriamos konkrečiai savivaldybei ir skaičiuojamos bendrai, nustačius vienos tonos atliekų sutvarkymo kainą paskirstomos savivaldybėms pagal surenkamą atliekų kiekį kiekvienoje savivaldybėje atskirai, todėl audito metu vertinome Bendrovės apskaičiuotas Klaipėdos m. tenkančias būtinąsias sąnaudas.

Vertinant, ar Bendrovė nustatė atskirų komunalinių tvarkymo veiklų būtinąsias sąnaudas, kurios įtakojo vietinės rinkliavos dydį 2024 metams, pagal teisės aktų reikalavimus bei vadovaujantis būtinųjų sąnaudų nustatymo principais, laikėmės nuostatos, kad būtinosios sąnaudos nustatytos ir priskirtos pagal atskiras komunalinių atliekų tvarkymo veiklas⁷⁰; skaičiuojant būtinąsias sąnaudas įvertintas planuojamas susidaryti komunalinių atliekų, pateksiančių į KMS atliekų tvarkymo sistemą kiekis, pagal atskiras atliekų rūšis ir tik KMS teritorijoje vykdomų veiklų⁷¹; vienos tonos komunalinių atliekų sutvarkymo kaina nustatyta vadovaujantis teisės aktų reikalavimais⁷² ir, kad KMS tenkančios bendrosios būtinosios su komunalinių atliekų tvarkymu susijusios sąnaudos apskaičiuotos vadovaujantis bendrųjų būtinųjų su komunalinių atliekų tvarkymu susijusių sąnaudų skaičiavimo principais⁷³.

Komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemos būtinosios sąnaudos turi būti nustatytos ir priskirtos pagal atskiras komunalinių atliekų tvarkymo veiklas⁷⁴.

⁶⁸ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos, 3 p.

⁶⁹ KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodikos 27, 28, 83-85 p.

⁷⁰ KMS tarybos sprendimais patvirtinti: 2020-11-25 Nr. T2-330 KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai 13 p., 2017-06-29 Nr. T2-139 KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos 5, 6 p., III skyriaus 1-10 skirsnių (17-45 p.), KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodikos reikalavimai.

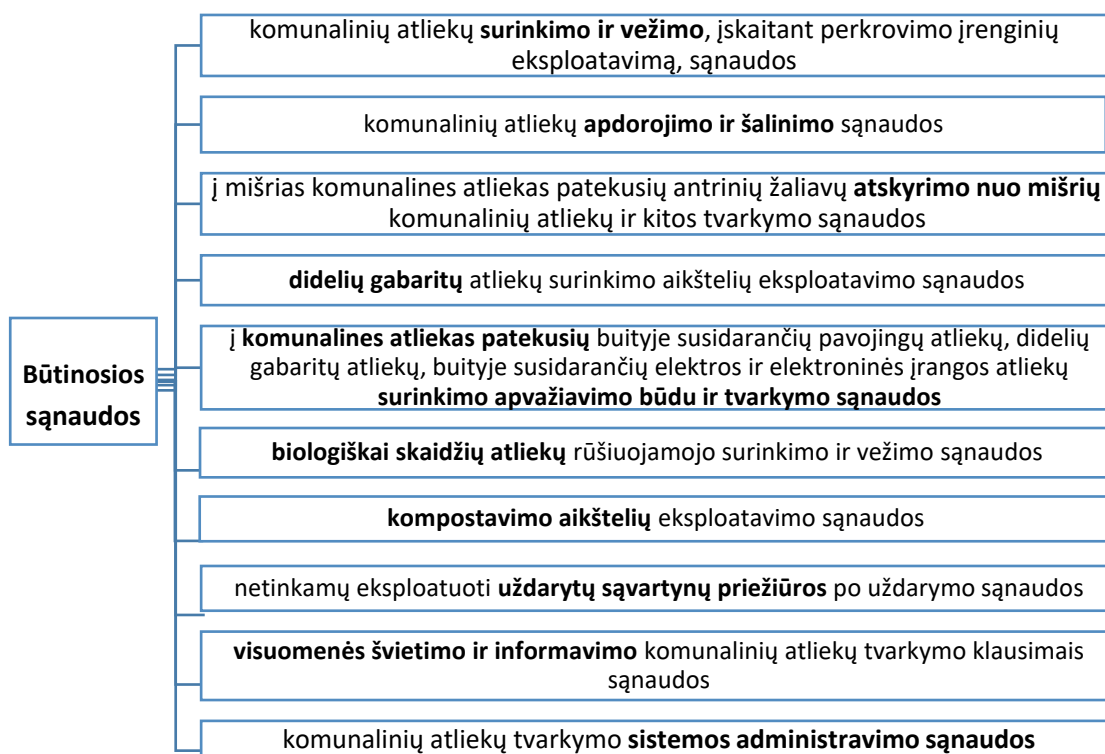
⁷¹ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos 16 p.

⁷² KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos 13 p., KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodika, 27, 28, 83-85, 87 p.

⁷³ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos 13 p., KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodikos 103 p.

⁷⁴ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos, 6 p.

1 paveikslas. Būtinųjų sąnaudų skirstymas į komunalinių atliekų tvarkymo veiklas pagal Metodikos reikalavimus



Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal KMS teisės aktų nuostatas

Audito metu įvertinus Bendrovės 2024 m. konkrečias atskiroms komunalinių atliekų tvarkymo veikloms priskirtas sąnaudas/pajamas ir jas palyginus su Metodikoje ir Koncesijos apskaičiavimo metodikoje aprašytomis sąnaudų/pajamų kategorijomis, nustatyta, kad Bendrovė būtinąsias sąnaudas priskyrė pagal atskiras komunalinių atliekų tvarkymo veiklas, vadovaujantis Metodikos ir Koncesijos apskaičiavimo metodikos reikalavimais.

Vertinant Bendrovės planuojamus surenkamus atliekų kiekius pagal atskiras jų rūšis nustatyta, kad atliekos skirstomos į mišrias komunalines atliekas, didelių gabaritų atliekas (didžiąsias atliekas), žaliąsias atliekas (biologiškai skaidžias atliekas) ir kitas atliekas (mišrias statybinės ir griovimo atliekas (netinkamos perdirbimui ir panaudojimui)), kaip tai numatyta Metodikos 16 p. Surinkus informaciją apie Klaipėdos m. 2022 m., 2023 m. faktinius ir 2024 m. prognozuojamus atliekų kiekius nustatyta, kad bendras viso regiono atliekų kiekis ir Klaipėdos m. surenkamas faktinis ir prognozuojamas atliekų kiekis kasmet neženkiai mažėja, procentinė atliekų dalis tenkanti Klaipėdos m. išliko stabili ir sudarė virš 47 procentų visų regione priimamų atliekų kiekio. 2024 m. Klaipėdos m. planuojamas bendras surenkamų atliekų kiekis iš vietinės rinkliavos mokėtojų iš viso sudaro 54 285 tonų, t. y. 47,31 proc. viso Klaipėdos regiono savivaldybių bendro surenkamo atliekų kiekio – 114 750 tonų.

Pagal Koncesijos apskaičiavimo metodiką⁷⁵ Klaipėdos regiono bazinio vartų mokesčio būtiniosios sąnaudos, tenkančios vienai tonai komunalinių atliekų, yra vienos tonos komunalinių atliekų sutvarkymo bazinis vartų mokestis. Kiekvienai konkrečiai savivaldybei tenkanti „vartų mokesčio“⁷⁶

⁷⁵ KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodika, 83 p.

⁷⁶ „Vartų mokesčio“ sąnaudas sudaro šios komunalinių atliekų tvarkymo veiklų sąnaudos: komunalinių atliekų (po pirminio rūšiavimo likusių) apdorojimo, naudojimo ir šalinimo sąnaudos, įskaitant mokestį už aplinkos teršimą sąvartyne šalinamomis komunalinėmis atliekomis, sąvartynų eksploataavimo sąnaudos; į mišrias komunalines atliekas patekusių antrinių žaliavų atskyrimo nuo mišrių komunalinių atliekų ir kitos tvarkymo sąnaudos; kompostavimo aikštelių eksploataavimo sąnaudos; netinkamų eksploatuoti uždarytų sąvartynų priežiūros po uždarymo

sąnaudų dalis nustatoma vadovaujantis regiono savivaldybių 2005 m. gegužės 31 d. sudarytos sutarties (be numerio) nuostatomis, kurios numato atliekų transportavimo sąnaudų skirtumo dėl atstumo nuo konkrečios savivaldybės iki regioninio sąvartyno kompensavimą, nustatant regioninio sąvartyno teikiamų paslaugų skirtingus tarifus.

Bendrovės būtiniosios sąnaudos, kurios tiesiogiai nebuvo priskirtos konkrečiai savivaldybei, paskirstytos Klaipėdos regiono savivaldybėms Koncesijos apskaičiavimo metodikoje nustatyta tvarka, t. y. kiekvienai savivaldybei nustatytas solidaraus „vartų mokesčio“ dydis vienai surenkamų komunalinių atliekų tonai. Audito metu surinkus informaciją apie solidaraus „vartų mokesčio“ dydžiui įtakos turinčius transportavimo kaštus, atstumą iki sąvartyno, prognozuojamus atliekų kiekius savivaldybėse⁷⁷ apskaičiuotas 2024 m. Klaipėdos miesto solidaraus „vartų mokesčio“ dydis vienai tonai – 56,70 Eur/t su PVM, kuris atitinka Bendrovės nustatytą dydį. Remiantis apskaičiuotu solidariu „vartų mokesčiu“ ir įvertinus KMS didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių eksploatavimo būtinąsias sąnaudas bei Klaipėdos miesto savivaldybės teikiamų atliekų kiekį per metus⁷⁸ audito metu nustatyta, kad Bendrovės apskaičiuotas 2024 m. „vartų mokesčio“ dydis už 68,14 Eur/t su PVM nustatytas vadovaujantis Metodikos ir Koncesijos apskaičiavimo metodikos nuostatomis (žr. 2 priede, 42 psl.).

Bendrovė auditui pateiktuose prognozuojamuose skaičiavimuose 2024 m. Klaipėdos miestui priskyrė bendrųjų būtinųjų su komunalinių atliekų tvarkymu susijusių sąnaudų iš viso už 7 138 392 Eur. Bendrųjų būtinųjų sąnaudų skaičiavimo principai nustatyti KMS teisės aktuose⁷⁹, kur numatyta, kad KMS bendrąsias būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas sudaro šių atskirų veiklų būtinųjų sąnaudų suma:

- komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo būtiniosios sąnaudos už 2 736,0 tūkst. Eur su PVM;
- KMS „vartų mokesčio“ būtiniosios sąnaudos už 3 698,8 tūkst. Eur su PVM;
- vietinės rinkliavos administravimo veiklos būtiniosios sąnaudos už 703,6 tūkst. Eur su PVM.

Audito metu perskaičiavus 2024 m. prognozuojamas Klaipėdos m. sav. bendrąsias būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas nustatyta, kad jos atitinka Bendrovės nustatytą dydį ir sudaro 7 138 392 Eur su PVM, t. y. Bendrovė, nustatydamą Klaipėdos m. bendrąsias būtinąsias sąnaudas vadovavosi bendrųjų būtinųjų su komunalinių atliekų tvarkymu susijusių sąnaudų skaičiavimo principais.

Atsižvelgiant į tai, kad į „vartų mokesčio“ būtinąsias sąnaudas įtraukiamos skirtingų atliekų tvarkymo veiklų⁸⁰ sąnaudos, audito metu visas Klaipėdos miestui priskirtas sąnaudas išskaidėme pagal atskiras Metodikoje numatytas komunalinių atliekų tvarkymo veiklas bei jų pokytį palyginome su 2022 m. faktiniais duomenimis.

sąnaudos; komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo (bendrosios ir administracinės ir finansinės investicinės veiklos) sąnaudos; didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių eksploatavimo sąnaudos.

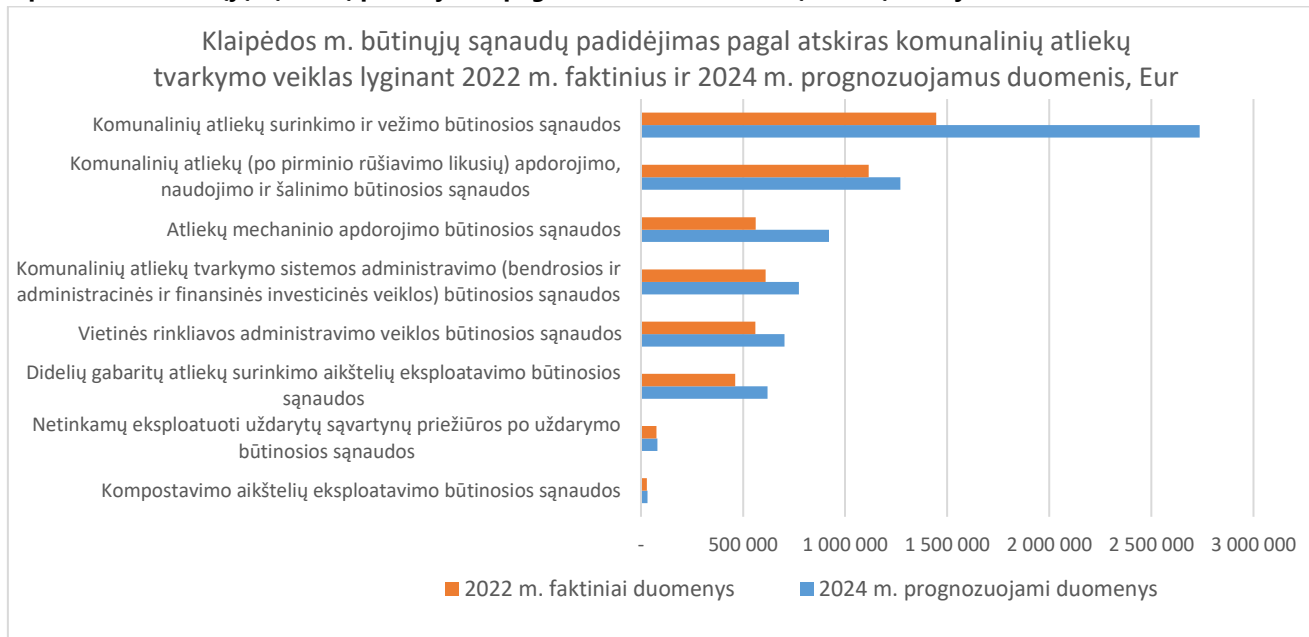
⁷⁷ KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodika, 83-85 p.

⁷⁸ KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodika, 87 p.

⁷⁹ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos, 13 p.; KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodika, 103 p.

⁸⁰ Į „vartų mokesčio“ būtinąsias sąnaudas įtraukiamos atliekų tvarkymo veiklos: mišrių komunalinių atliekų apdorojimo ir šalinimo sąnaudos, antrinių žaliavų atskyrimo nuo mišrių komunalinių atliekų ir kitos tvarkymo sąnaudos, kompostavimo aikštelių eksploatavimo sąnaudos, uždarytų sąvartynų priežiūros po uždarymo sąnaudos, visuomenės švietimo ir informavimo sąnaudos, atliekų tvarkymo sistemos administravimo sąnaudos, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių eksploatavimo būtinąsias sąnaudas.

2 paveikslas. Būtinųjų sąnaudų padidėjimas pagal atskiras komunalinių atliekų tvarkymo veiklas, Eur



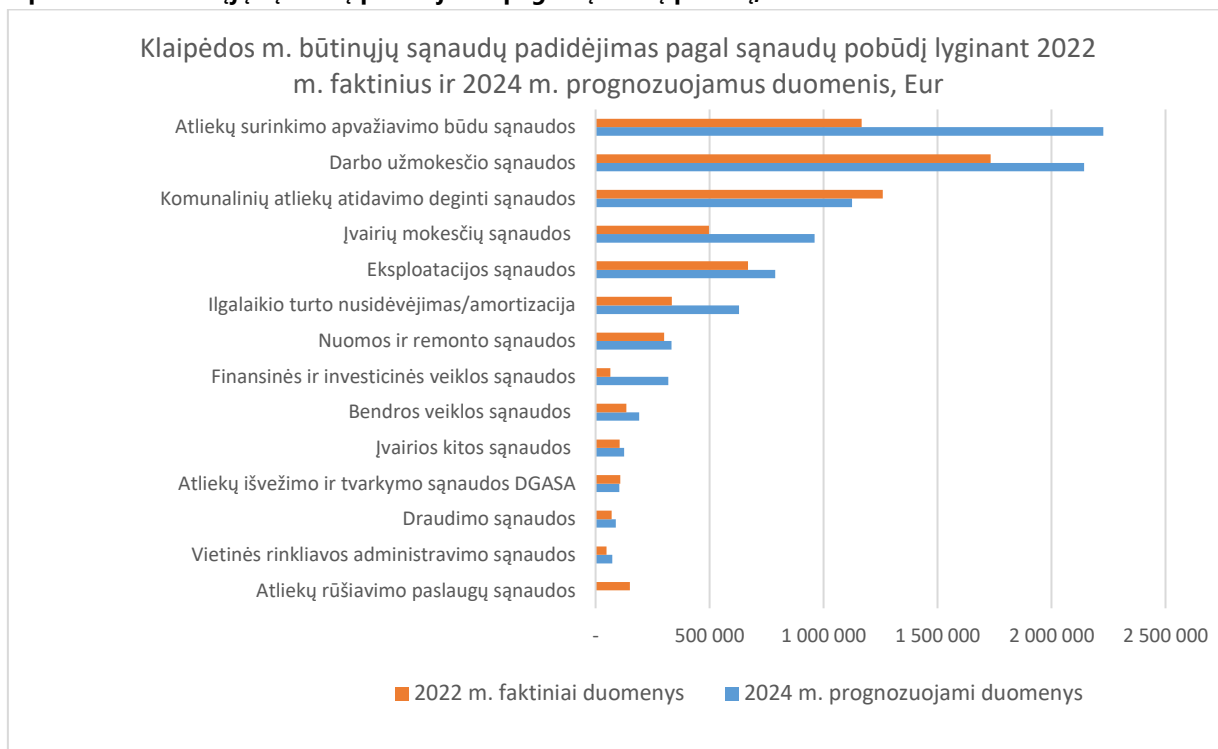
Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bendrovės pateiktus apskaitos duomenis

Klaipėdos m. bendras būtinųjų sąnaudų padidėjimas lyginant 2022 m. faktinius duomenis su 2024 m. prognozuojamais duomenimis iš viso sudaro beveik 2,28 mln. Eur, iš jų didžiausias padidėjimas nustatytas „Mišrių komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo sąnaudose“, kurių apskaičiuotas sąnaudų prieaugis siekia beveik 1,29 mln. Eur arba vidutiniškai 56 proc. visų padidėjusių būtinųjų sąnaudų. Be to, mišrių komunalinių atliekų vežimo sąnaudos sudaro reikšmingiausią dalį 2024 m. prognozuojamų sąnaudų struktūroje – 38 proc. nuo visų Klaipėdos m. prognozuotų būtinųjų sąnaudų.

Kitose komunalinių atliekų tvarkymo veiklose apskaičiuotas sąnaudų prieaugis nėra ženklus, todėl siekiant nustatyti kokių sąnaudų padidėjimas turėjo didžiausią įtaką būtinųjų sąnaudų padidėjimui atskirose veiklose, sąnaudos buvo suskirstytos pagal jų pobūdį. Nustatytos 3 pagrindinės sąnaudų rūšys, turėjusios reikšmingiausią įtaką sąnaudų padidėjimui, tai darbo užmokesčio sąnaudos, atliekų surinkimo apvažiavimo būdu sąnaudos ir mokesčių⁸¹ sąnaudos. Šios sąnaudos lyginant 2022 m. faktinius ir 2024 m. prognozuojamus duomenis vidutiniškai sudaro 78 proc. bendrų padidėjusių būtinųjų sąnaudų sumos, o bendroje 2024 m. prognozuojamų sąnaudų struktūroje siekia 58 proc.

⁸¹ Prognozuojamos 2024 m. įvairių mokesčių sąnaudos tenkančios Klaipėdos m. sudaro 960,2 tūkst. Eur, iš jų: 924,3 tūkst. Eur mokestis už aplinkos teršimą sąvartyne šalinamomis atliekomis, 20,7 tūkst. Eur žemės nuomos mokestis, 7,2 tūkst. neatskaitomas pridėtinės vertės mokestis, 3,1 tūkst. Eur mokesčiai asociacijoms, 2,4 tūkst. Eur nekilnojamojo turto mokestis, 2,0 tūkst. Eur mokestis už aplinkos teršimą (be mokesčio už pašalintą atliekų kiekį), 0,5 tūkst. Eur kitų mokesčių sąnaudos.

3 paveikslas. Būtinųjų sąnaudų padidėjimas pagal sąnaudų pobūdį, Eur



Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bendrovės pateiktus apskaitos duomenis

1.4. Vietinės rinkliavos dydis 2024 metams nustatytas vadovaujantis teisės aktų reikalavimais

KMS vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, tai savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma dvinarė įmoka, galiojanti KMS teritorijoje, kurią KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatuose nustatyta tvarka privalo mokėti visi vietinės rinkliavos mokėtojai. Vietinė rinkliava apskaičiuojama, vadovaujantis solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo, „teršėjas moka“ principais. Vietinė rinkliava mokama už kiekvieną apmokestinamajai nekilnojamojo turto kategorijai priskirtą nekilnojamojo turto objektą arba pagal mokėtojo deklaruotą komunalinių atliekų kiekį ir nekilnojamojo turto objektų skaičių. Vietinės rinkliavos dydžius sudaro pastovioji ir kintamoji vietinės rinkliavos dedamosios ir yra tvirtinami KMS tarybos. Vietinės rinkliavos dydžiai gali būti keičiami kartą per metus, pasikeitus būtinosioms sąnaudoms, nekilnojamojo turto objektų plotui (skaičiui) ir (ar) kitiems parametrams. Bendrovė kasmet iki lapkričio 1 d. privalo teikti KMS administracijai informaciją apie atliekų tvarkymo būtinųjų sąnaudų ir vietinės rinkliavos dydžių apskaičiavimą bei ją paskelbti savo interneto svetainėje.

Vertinant, ar vietinės rinkliavos dydis 2024 metams nustatytas vadovaujantis vietinės rinkliavos dydžių nustatymo principais ir teisės aktų reikalavimais, laikėmės nuostatos, kad vietinės rinkliavos dydžiai 2024 metams apskaičiuoti tokie, kad iš nekilnojamojo turto objektų savininkų ar jų įgaliotų asmenų, suskirstytų į kategorijas, surinktomis lėšomis būtų padengtos visos būtiniosios sąnaudos, kurias patiria Bendrovė⁸²; KMS tarybos patvirtintas vietinės rinkliavos dydžio 2024 metams padidėjimas nustatytas ir

⁸² KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos 46 p., 47 p.; KMS tarybos 2017-04-27 sprendimu Nr. T2-89 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodikos 12 p.

pagrįstas Bendrovės skaičiavimais pagal teisės aktų reikalavimus⁸³; Bendrovės interneto svetainėje paskelbta visa informacija apie Vietinės rinkliavos dydžius ir atliekų tvarkymo būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą⁸⁴.

Bendrovė KMS administracijai pateikė informaciją⁸⁵, kad Bendrovės apskaičiuotos prognozuojamos 2024 m. būtinosios sąnaudos sudarys 7 138 392 Eur su PVM, o faktinės 2022 m. būtinosios sąnaudos buvo 57 267 Eur mažesnės negu planuota, todėl planuojamos 2024 m. būtinosios sąnaudos buvo mažinamos nurodyta suma. Tokiu būdu perskaičiuotos 2024 m. būtinosios komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos sudarė 7 081 125 Eur ir buvo 1 879 334 Eur arba 36,1 proc. didesnės už Bendrovės apskaičiuotus 2024 m. planuotus vietinės rinkliavos priskaitymus pagal anksčiau galiojusius vietinės rinkliavos dydžius.

Siekiant įsitikinti, ar vietinės rinkliavos dydžiai apskaičiuoti tokie, kad iš nekilnojamojo turto objektų savininkų arba jų įgaliotų asmenų surinktomis lėšomis būtų padengtos visos būtinosios su komunalinių atliekų tvarkymu susijusios sąnaudos, audito metu buvo perskaičiuota 2024 m. gautina suma pagal Bendrovės pateiktus planuojamus turto objektų parametrus (objektų skaičius/plotas/kontainerių skaičius) ir nuo 2024-01-01 įsigaliojusius KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžius, vadovaujantis Nuostatų⁸⁶ reikalavimais.

Bendrovė Tarnybos darbuotojams pateikė planuojamų 2024 m. KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą priskaitymų detalizaciją, kurioje nurodyti planuoti priskaitymai iš turto objektų (pagal kategorijas) pagal nuo 2024 m. sausio 1 d įsigaliojusius⁸⁷ vietinės rinkliavos dydžius iš viso sudarė 6 948 482,27 Eur. Perskaičius planuojamus 2024 m. vietinės rinkliavos priskaitymus nustatyta, kad metiniai vietinės rinkliavos dydžiai 2024 m. buvo pakoreguoti (suapvalinti) taip, kad atitiktų Rinkliavų įstatymo nuostatas⁸⁸, todėl planuoti vietinės rinkliavos priskaitymai 2024 m. pagal pakoreguotus vietinės rinkliavos dydžius sumažėjo ir sudarė 6 948 482,27 Eur su PVM bei atitiko Bendrovės apskaičiuotą dydį, tačiau šis dydis nepadengia visų planuojamų būtinųjų sąnaudų (7 081 125 Eur). Pastebėtina, kad Bendrovė apskaičiuodama rinkliavos dydžius juos didino tiek, kad padengtų visas 2024 m. prognozuojamas sąnaudas (didino 36,1 proc.), tačiau koreguojant apskaičiuotus rinkliavos dydžius pagal Rinkliavų įstatymo reikalavimus, didžiosios dalies turto objektų rinkliavos dydžiai apvalinant sumažėjo lyginant su faktiškai apskaičiuotais⁸⁹ (žr. 3 priede, 43 psl.), todėl surinktomis lėšomis nepadengiamos visos prognozuojamos 2024 m. būtinosios sąnaudos. Pagal Metodikos nuostatas⁹⁰, jeigu apskaičiuojant ateinančių kalendorinių metų būtinąsias sąnaudas paaiškėja, kad iš anksto apskaičiuotos prieš tai buvusių kalendorinių metų būtinosios sąnaudos skiriasi

⁸³ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos 57, 57¹, 58, 59 p.; Rinkliavų įstatymo, 2000-06-16 Nr. VIII-1725, 13 str. 2 d.

⁸⁴ KMS tarybos 2020-11-25 sprendimu Nr. T2-330 patvirtinti (su vėlesniais patikslinimais) KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų 15 p., LRV 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtinto Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo 15 p., 22.2 p.

⁸⁵ UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centro 2023-11-28 raštas „Dėl vietinės rinkliavos dydžių už komunalinių atliekų tvarkymą“ Nr. (1.10.)-2R-442.

⁸⁶ KMS tarybos 2020-11-25 sprendimu Nr. T2-330 patvirtinti KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai, 19 p.

⁸⁷ 2023-12-21 KMS Tarybos sprendimas Nr. T2-360 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2010 m. lapkričio 25 d. sprendimo Nr. T2-330 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

⁸⁸ Rinkliavų įstatymas, 2000-06-16 Nr. VIII-1725, 13 str. 2 d.

⁸⁹ Pz.: gyvenamosios paskirties (butų) apskaičiuotas dydis už 11,16 Eur suapvalintas iki 11,00 Eur, viešbučių, prekybos, paslaugų ir kitų paskirčių nekilnojamojo turto objektų apskaičiuotas dydis už 10,21 Eur suapvalintas iki 10,00 Eur.

⁹⁰ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtinta KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika, 57 p.

nuo faktinių tų kalendorinių metų sąnaudų (faktinės sąnaudos didesnės arba mažesnės už apskaičiuotas iš anksto sąnaudas), skirtumas išlyginamas apskaičiuojant ateinančių metų būtinąsias sąnaudas, todėl jei surinkta vietinės rinkliavos suma nepadengs faktinių 2024 m. būtinųjų su komunalinių atliekų tvarkymu susijusių sąnaudų, skirtumas bus išlyginamas ateinančiais laikotarpiais, t. y. surinktomis lėšomis bus padengtos visos būtinosios sąnaudos, kurias patirs Bendrovė, todėl laikome, kad vietinės rinkliavos dydžiai 2024 metams apskaičiuoti tokie, kad iš nekilnojamojo turto objektų savininkų ar jų įgaliotų asmenų, suskirstytų į kategorijas, surinktomis lėšomis būtų padengtos visos būtinosios sąnaudos, kurias patirs Bendrovė.

Vertinant ar KMS tarybos patvirtintas vietinės rinkliavos dydžio 2024 metams padidėjimas nustatytas ir pagrįstas Bendrovės skaičiavimais pagal teisės aktų reikalavimus visi iki 2024-01-01 galioję rinkliavos dydžiai atskiriems nekilnojamojo turto objektams suskirstytiems į 23 kategorijas buvo perskaičiuoti ir padidinti 36,1 proc., o individualių namų ir sodo paskirties gyvenamųjų namų, kurie naudojami individualiais konteneriais papildomai perskaičiuoti vadovaujantis Nuostatų 19.4 p. pakeitimu⁹¹. Nustatyti dydžiai suapvalinti kaip tai numato Rinkliavų įstatymo nuostatos⁹²: vietinės rinkliavos dydis nustatytas eurais be centų, kai vietinės rinkliavos dydis yra lygus arba didesnis kaip 10 eurų, kai vietinės rinkliavos dydis yra ne didesnis kaip 10 eurų, jis nustatomas eurais su centais, vieno skaitmens po kablelio tikslumu. Perskaičiavus KMS tarybos patvirtintų 2024 m. rinkliavos dydžių padidėjimą pagal Metodikos nuostatas⁹³, Rinkliavų įstatymo reikalavimus nustatyta, kad šie dydžiai nustatyti ir pagrįsti Bendrovės skaičiavimais pagal teisės aktų reikalavimus.

Informaciją apie Vietinės rinkliavos dydžius ir atliekų tvarkymo būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą Bendrovė privalo nuolat skelbti savo interneto svetainėje⁹⁴. Audito metu nustatyta, kad Bendrovė savo interneto svetainėje gyventojams skirtoje skiltyje pateikė informaciją apie metinės vietinės rinkliavos dydžius ir apskaičiuotas prognozuojamas KMS 2024 m. būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas⁹⁵, tačiau informacija apie aktualius 2024 m. vietinės rinkliavos dydžius tinkamai nepaskelbta – patalpinti⁹⁶ nebegaliojančių įkainių dydžiai bei nuoroda į teisės aktų registrą, kuriame nurodyta informacija apie 2024 m. galiojančius vietinės rinkliavos dydžius. Informacija apie rinkliavos dydžius yra itin svarbi rinkliavos mokėtojams, todėl ji turėtų būti pateikta tiksliai ir aiškiai. Bendrovė, interneto svetainėje skelbdama nebeaktualią informaciją apie vietinės rinkliavos dydžius, kurią pagal Nuostatų reikalavimus privaloma nuolat skelbti, nesivadovavo Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo 15 p. nuostata interneto svetainėje skelbti tik aktualią ir teisiškai galiojančią informaciją. Atsižvelgiant į tai, kas nustatyta Bendrovės direktoriui bus pateikta rekomendacija: Siekiant, įgyvendinti LR Atliekų tvarkymo įstatyme įtvirtintą skaidrumo principą bei kitų teisės aktų reikalavimus dėl informacijos viešinimo, Bendrovės interneto svetainėje paskelbti visą aktualią informaciją apie 2024 m. Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos dydžius bei atliekų tvarkymo būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą.

⁹¹ 2023-12-21 KMS tarybos sprendimas Nr. T2-360 „Dėl KMS tarybos 2010 m. lapkričio 25 d. sprendimo Nr. T2-330 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“, 19.4 p.

⁹² Rinkliavų įstatymas, 2000-06-16 Nr. VIII-1725, 13 str. 2 d.

⁹³ KMS tarybos 2017-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtinta KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika, 57, 57¹ p.

⁹⁴ KMS tarybos 2020-11-25 sprendimu Nr. T2-330 patvirtinti (su vėlesniais patikslinimais) KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatai, 15 p.

⁹⁵ Nuorodos adresas internete: <https://www.kratc.lt/klaipedos-miestas-mokejimo-tvarka/>

⁹⁶ Nuorodos adresas internete: <https://www.kratc.lt/uploads/rinkliavos-dydžiai-Klaipeda.pdf>

2. BENDROVĖS SĄNAUDOS NE VISAIS ATVEJ AIS PATIRTOS PAGRĮSTAI

Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų tvarkymo paslauga – viešoji paslauga, apimanti komunalinių atliekų surinkimą, vežimą, naudojimą, šalinimą, šių veiklų organizavimą, stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą. Visų šių veiklų sąnaudos turi būti įtraukiamos į būtinąsias komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas. Bendrovės sąnaudos, kurios priskirtos būtinosioms sąnaudoms, įtakojančioms vietinės rinkliavos dydį, turi būti patiriamos vykdant tik minėtą komunalinių atliekų tvarkymo ir jos organizavimo veiklą. Audito metu pagal kiekybinį ir kokybinį (rizikos veiksnius) reikšmingumus nustatytos pagrindinės sąnaudų rūšys, turėjusios reikšmingiausią įtaką būtinųjų sąnaudų padidėjimui⁹⁷ – darbo užmokesčio sąnaudos bei atliekų surinkimo apvažiavimo būdu sąnaudos. Atsižvelgiant į tai, kad Klaipėdos miesto gyventojams aktualios bei svarbios nuo 2024 metų padidėjusio vietinės rinkliavos dydžio priežastys, atlikome darbo užmokesčio ir komunalinių atliekų surinkimo bei vežimo sąnaudų srityse audito procedūras, siekiant įsitikinti, kad pagal teisės aktų reikalavimus būtinosioms sąnaudoms priskirtos visos faktiškai patirtos Bendrovės sąnaudos.

Audito metu vertinome Bendrovės patirtų sąnaudų, įtakojusių/įtrauktų į vietinės rinkliavos dydį, pagrįstumą ir teisėtumą, šiais klausimais:

- ar Bendrovė, vykdydama atliekų surinkimo ir jų transportavimo į atliekų tvarkymo įrenginius paslaugų pirkimus, laikėsi teisės aktų reikalavimų?
- ar Bendrovės sudarytos sutartys dėl komunalinių atliekų vežimo ir tvarkymo buvo vykdomos pagal sutarčių ir teisės aktų reikalavimus?
- ar darbo organizavimo sistema užtikrina tinkamą Bendrovės žmogiškųjų išteklių panaudojimą?
- ar darbo užmokesčio sąnaudos, kurios įtrauktos į KMS vietinės rinkliavos dydį, patirtos pagrįstai ir vadovaujantis teisės aktų reikalavimais?

2.1. Perkant atliekų surinkimo paslaugas neišvengta teisės aktų pažeidimų

Reikšmingą įtaką Bendrovės sąnaudų didėjimui ir, atitinkamai, vietinės rinkliavos dydžio didėjimui Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojams turėjo ženkliai padidėjusi atliekų surinkimo ir jų transportavimo į atliekų tvarkymo įrenginius paslaugų kaina, kuri 2022 m. buvo 34,44 Eur/t (be PVM), 2023 m. – 38 Eur/t (be PVM) Eur, 2024 m. – 47,70 Eur/t (be PVM). Apskaičiuojantį 2024 m. kainą, į ją buvo įskaičiuotos pusiau požeminių, požeminių ir stacionarių įrengtų antžeminių konteinerių remonto išlaidos, nes iki 2024 m. šios paslaugos buvo teikiamos pagal atskirą sutartį. Šias paslaugas Bendrovės perka rinkoje, vykdydama viešuosius pirkimus. Nuo 2024-01-01 įsigaliojo nauja sutartis⁹⁸ dėl mišrių komunalinių, maisto, didžiųjų, žaliųjų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu KMS teritorijoje ir jų transportavimo į atliekų tvarkymo įrenginius paslaugų, sutarties vertė numatyta 11,3 mln. Eur (be PVM), paslaugų teikimo laikotarpis – 60 mėn. Audito metu vertinant, ar Bendrovė vykdydama atliekų

⁹⁷ Audito metu nustatytos pagrindinės sąnaudų rūšys, turėjusios reikšmingiausią įtaką sąnaudų padidėjimui, tai darbo užmokesčio sąnaudos, atliekų surinkimo apvažiavimo būdu sąnaudos ir mokesčių sąnaudos. Šios sąnaudos lyginant 2022 m. faktinius ir 2024 m. prognozuojamus duomenis vidutiniškai sudaro 78 proc. bendrų padidėjusių būtinųjų sąnaudų sumos, iš jų: atliekų surinkimo apvažiavimo būdu sąnaudos sudaro 43 proc., mokesčių sąnaudos – 18,5 proc. darbo užmokesčio sąnaudos - 16,5 proc., o bendroje 2024 m. prognozuojamų sąnaudų struktūroje siekia 58 proc. (3 pav.). Atsižvelgiant į tai, kad mokesčių sąnaudų faktinis padidėjimas užfiksuotas 2023 m. (1 006,5 tūkst. Eur), o 2024 m. prognozuojamos mokesčių sąnaudos mažesnės už 2023 m. faktiškai patirtas mokesčių sąnaudas (960,2 tūkst. Eur), rizika dėl netinkamai apskaičiuotų prognozuojamų 2024 m. mokesčių sąnaudų nenustatyta.

⁹⁸ 2023-10-03 sutartis su UAB „Ecoservice“ Nr.23-213-AS.

surinkimo ir jų transportavimo į atliekų tvarkymo įrenginius paslaugų nuo 2024-01-01 pirkimą laikėsi Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) ir poįstatyminių teisės aktų reikalavimų⁹⁹, laikėmės nuostatų, kad pasirinktas tinkamas pirkimo būdas ir nustatyti nediskriminaciniai bei konkurenciją užtikrinantys pasiūlymų vertinimo kriterijai¹⁰⁰; pirkimo dokumentuose pateikta informacija atitiko nustatytus reikalavimus pirkimo dokumentų turiniui, kvalifikacijos reikalavimų ir techninės specifikacijos aprašymui¹⁰¹; dalyviai ir jų pateikti pasiūlymai atitiko pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus, jie buvo įvertinti ir palyginti laikantis nustatytų procedūrų¹⁰²; sudarant pirkimo sutartį nebuvo pakeista laimėjusio tiekėjo pasiūlymo kaina ar kitos sąlygos, nustatytos kainodaros taisyklės atitinka Kainodaros taisyklių nustatymo metodikos reikalavimus, sutarties įvykdymas užtikrintas Civiliniame kodekse nustatytais prievolių įvykdymo užtikrinimo būdais¹⁰³.

Nustatyta, kad vykdant nuo 2024-01-01 galiojančios sutarties dėl atliekų surinkimo ir jų transportavimo į atliekų tvarkymo įrenginius paslaugų viešąjį pirkimą buvo pasirinktas tinkamas pirkimo būdas (atviras konkursas ir skelbiamos derybos)¹⁰⁴, aiškus pasiūlymų vertinimo kriterijus (mažiausia kaina), sudarant sutartį nekeista pasiūlymo kaina ar kitos sąlygos. Sutartyje nustatytos kainodaros taisyklės atitinka Kainodaros taisyklių nustatymo metodikos reikalavimus ir jos įvykdymas užtikrintas draudimo bendrovės laidavimu. Tačiau nustatyta, kad nebuvo vadovautasi visais VPĮ reikalavimais dėl pirkimų dokumentų parengimo, dalyvių ir jų pasiūlymų vertinimo, nes:

- Nesilaikyta VPĮ 35 str. 2 d. 8 p., 4 d. reikalavimų, kad pirkimo dokumentai turi būti tikslūs ir aiškūs, o juose turi būti nurodytas paslaugų kiekis (apimtis), nes dalyviams pirkimo sąlygose buvo pateikta informacija tik apie mišrių komunalinių, maisto, didžiųjų, biologiškai skaidžių atliekų apimtį, tačiau nebuvo informacijos apie preliminarias privalomų surinkti ir išvežti buityje susidarančių pavojingų, elektros ir elektroninės įrangos, tekstilės atliekų apimtį, todėl dalyviai neturėjo pakankamai informacijos šių atliekų surinkimo sąnaudų skaičiavimui, o tai aktualu nustatant bendrą pasiūlymo kainą.
- Nesilaikyta VPĮ 47 str. 1 d. nustatytos kvalifikacijos reikalavimų proporcingumo sąlygos, kadangi pirkimo dokumentuose įrašytas reikalavimas turėti vieną automobilį atliekų surinkimui su plovimo įranga vertintinas kaip perteklinis – paslaugų teikėjui turi būti leidžiama pasirinkti, kokiomis priemonėmis vykdys sutartį¹⁰⁵, be to, 2022 m. vykdytame tokių pačių paslaugų pirkimo atvira konkurse¹⁰⁶ toks reikalavimas nebuvo numatytas, nors konteinerių plovimo paslaugos taip pat buvo perkamos. Pertekliniai reikalavimai riboja tiekėjų konkurenciją.
- Vertinant pasiūlymus nesivadovauta VPĮ 45 str. 1 d. 3 p. nuostata dėl įsitikinimo dalyvių kvalifikacijos atitikimu pirkimo dokumentuose nustatytiems reikalavimams – dalyvis buvo pripažintas kaip atitinkantis visus reikalavimus, nors pateikė dokumentus tik apie 1 automobilio su 3 sekcijomis turėjimą, kai pirkimo dokumentuose reikalauta 2-jų tokių automobilių. Perkančioji organizacija nesikreipė į dalyvį prašydama papildyti ar patikslinti atitikimą šiam

⁹⁹ Viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (su vėlesniais pakeitimais), 59 str. 1 d., 61 str. 1 d., 63 str., 67 str., 71 str., 73 str. 1 d., 55 str. 1 d.

¹⁰⁰ Viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (su vėlesniais pakeitimais), 35 str. 2 d., 37 str., 47 str. 1, 2, 3, 6, 7 d., Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-29 įsakymu Nr. 1S-105 patvirtinta Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodika.

¹⁰¹ Viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (su vėlesniais pakeitimais), 45 str. 1 d. 1, 2, 3, 5 p.

¹⁰² LR Viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (su vėlesniais pakeitimais), 42 str. 1 d., 86 str. 3 d.; 87 str. 2 d. 3 p., 7 p. Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-28 įsakymu Nr. 1S-95 patvirtintos Kainodaros taisyklių nustatymo metodikos reikalavimai, LR CK 6.70 str.

¹⁰³ LR Viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (su vėlesniais pakeitimais), 86 str. 3 d.; 87 str. 2 d. 3 p., 7 p. VP tarnybos direktoriaus 2017-06-28 įsakymu Nr. 1S-95 patvirtintos Kainodaros taisyklių nustatymo metodikos reikalavimai, LR CK 6.70 str., VPĮ 42 str. 1 d.

¹⁰⁴ Viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (su vėlesniais pakeitimais), 63 str. 1 d. 2 p.

¹⁰⁵ Tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodika, patvirtinta VP tarnybos direktoriaus 2017-06-29 įsakymu Nr. 1S-105, 24 p.

¹⁰⁶ Atviro konkurso pirkimo numeris: 623867, <https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/Notice/Details/2022-678475>.

klasifikaciniam reikalavimui¹⁰⁷. Tai, kad iš ankstesnės sutarties vykdymo žinota apie šio tiekėjo techninius pajėgumus, neatleidžia paslaugų teikėjo nuo pareigos pateikti visus konkurso sąlygų reikalavimus patvirtinančius dokumentus, o perkančiosios organizacijos – įsitikinti atitiktimi pirkimo dokumentų reikalavimams. Audito metu pateikti papildomi įrodymai, kad sutarties vykdymo metu turimi reikalauti 2 automobiliai su 3 sekcijomis.

- Vykdamas pirkimo procedūras nesilaikyta VPĮ 19 str. 3 d. reikalavimo dėl pirkimo komisijos kvorumo - 3 komisijos posėdžiuose (iš 8) sprendimai buvo priimti nesant komisijos kvorumo (dalyvavo 4 nariai iš 8). Atsižvelgiant į tai, kad komisijos kvorumo nebuvo tokiuose posėdžiuose, kur dėl jų priimtų sprendimų galima įsitikinti remiantis dokumentais, apsispręsta neteikti rekomendacijos dėl sutarties nutraukimo.

2.2. Komunalinių atliekų surinkimo sąnaudos patirtos laikantis teisės aktų reikalavimų

Bendrovės mokėjimai už suteiktas atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas sudaro didelę bendrųjų būtinųjų su komunalinių atliekų tvarkymu Klaipėdos mieste susijusių sąnaudų dalį (38 proc.). Šios išlaidos tiesiogiai priklauso nuo surinktų atliekų kiekio. Pagal sutvarkytų atliekų kiekį su Bendrove atsiskaito ir KMS, mokėdama nustatyto dydžio koncesijos mokestį¹⁰⁸. Audito metu laikėmės nuostatos, kad Bendrovės sąnaudos dėl komunalinių atliekų surinkimo buvo pagrįstos ir patirtos laikantis sudarytų sutarčių nuostatų ir teisės aktų reikalavimų, jeigu: vykdoma nuolatinė komunalinių atliekų kiekio, atvežamo į atliekų surinkimo punktą, svėrimo kontrolė ir automatinė apskaita¹⁰⁹; Bendrovės teikta informacija apie per mėnesį surinktų ir sutvarkytų atliekų kiekį atitiko bendrovės tvarkomos atliekų apskaitos duomenis¹¹⁰; komunalinės atliekos, už kurių kiekius sumoka KMSA, buvo surinktos tik iš KMS teritorijos¹¹¹; apmokėjimai už atliekų surinkimą ir transportavimą atliekami pagal sutartyse nustatytas sąlygas (įkainius)¹¹².

Susipažinus su vykdoma atliekų kiekio apskaita, nustatyta, kad iki 2023 m. pasvėrus atvežtas atliekas svėrimo duomenys buvo suvedami į programą rankiniu būdu, tačiau nuo 2023 m. visose KMS atliekų surinkimo aikštelėse¹¹³ veikia atliekų tvarkymo informacinė sistema „Asmlis“¹¹⁴, kuri automatiškai fiksuoja atvežtų atliekų kiekį. Audito metu vykdyto atliekų svėrimo proceso stebėjimo metu¹¹⁵ Klaipėdos regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne įsitinkinta, kad visas svėrimo ir svorio fiksavimo programoje procesas vyksta be papildomų darbuotojų veiksmų, todėl atliekų svorio fiksavimo klaidos

¹⁰⁷ Viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (su vėlesniais pakeitimais), 45 str. 3 d.

¹⁰⁸ KMSA direktoriaus 2023-12-29 įsakymu Nr. AD1-1316 „Dėl koncesijos mokesčio dydžio patvirtinimo“ nuo 2024-01-01 patvirtintas 131,50 Eur/t (su PVM) koncesijos mokestis.

¹⁰⁹ Bendrovės direktoriaus 2022-05-31 įsakymu Nr. 22-95-V patvirtinti Bendrovės atliekų tvarkymo skyriaus nuostatai, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.2.5 p. p.

¹¹⁰ 2007-07-09 Koncesijos sutartis Nr. J4-831 31 p., Bendrovės veiklos kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas KMSA direktoriaus 2020-05-20 įsakymu Nr. AD1-657, 9 p.

¹¹¹ 2007-07-09 Koncesijos sutartis Nr. J4-831, 41 p., Bendrovės veiklos kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas KMSA direktoriaus 2020-05-20 įsakymu Nr. AD1-657, 9 p.

¹¹² 2023-10-03 paslaugų sutartis Nr. 23-213-AS, 8.1 p., sutarties 1 priedas „Paslaugų teikėjo pasiūlymas“, 2022-12-05 paslaugų sutartis Nr. 22-262-AS, 9 p., sutarties 2 priedas „2022-11-23 galutinis pasiūlymas“, UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centro direktoriaus 2022-05-31 įsakymu Nr. 22-95-V patvirtinti Bendrovės atliekų tvarkymo skyriaus nuostatai, 2.2.1 p. p.

¹¹³ Klaipėdos regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne (Ketvergių g. 2, Dumpių k., Klaipėdos raj.) programa pradėjo veikti 2023 m. kovo mėn.; Baldų, medienos atliekų aikštelėje Uosių g. 7, Dumpių k., Klaipėdos raj. - 2023 m. vasario mėn.; Klaipėdos miesto žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje Kaukėnų g. 21, Glaudėnų k., Klaipėdos raj. - 2023 m. kovo mėn.; Klaipėdos miesto didžiųjų atliekų, antrinių žaliavų ir buitje susidariusių pavojingų atliekų surinkimo aikštelėje Tilžės g. 66A - 2023 rugsėjo mėn.; Klaipėdos miesto didžiųjų atliekų, antrinių žaliavų ir buitje susidariusių pavojingų atliekų surinkimo aikštelėje Šiaurės pr. 30 - 2023 m. lapkričio mėn.; Klaipėdos miesto didžiųjų atliekų, antrinių žaliavų ir buitje susidariusių pavojingų atliekų surinkimo aikštelėje Plieno g. 13 - 2023 lapkričio mėn.

¹¹⁴ Santrumpa „Asmlis“ – atliekų surinkimo, monitoringo ir logistikos informacinė sistema.

¹¹⁵ Kontrolės ir audito tarnybos darbuotojų 2024-06-19 atlikta apžiūra vietoje, adresu Ketvergių g. 2, Dumpių k., Klaipėdos raj.

tikimybė vertintina kaip minimali (susijusi su svarstyklių ar programiniais gedimais). Visose KMS atliekų surinkimo aikštelėse ir regioniniame sąvartyne yra įrengtos svarstyklės, joms atliekama metrologinė patikra. Paskutinį kartą Lietuvos metrologijos inspekcijos metrologinė patikra buvo atlikta KMSA iniciatyva¹¹⁶ 2024 m. kovo mėn., pažeidimų nustačius¹¹⁷.

Įvertinus Bendrovės teikiamos informacijos teisingumą KMS apie kas mėnesį susidarančius atliekų kiekius, nustatyta, kad 2023 m. – 2024 m. 05 mėn. laikotarpio informacija apie sutvarkytus atliekų kiekius, už kuriuos mokamas nustatytas koncesijos mokestis, atitiko Bendrovės tvarkomos detalios atliekų apskaitos duomenis.

Siekiant, kad KMS apmokėtų tik už jos teritorijoje surinktas ir sutvarkytas atliekas, numatytas reikalavimas atliekų surinkėjams automobiliuose turėti įdiegtą globalią pozicionavimo sistemą (toliau GPS). Audito metu patikrinus 320 atliekas rinkusių automobilių GPS maršrutus¹¹⁸ (laikotarpis 2023-02-01- 2024-06-30) nustačius atvejų, kad KMS būtų priskirtos atliekos, surinktos ne Klaipėdos miesto savivaldybės teritorijoje. Pastebėtina, kad ši sritis yra pakankamai kontroliuojama - iš kokių teritorijų surenkamos atliekos ir kokiai savivaldybei jos užregistruojamos stebi atsakingi Bendrovės darbuotojai, peržiūrėdami visus praėjusios dienos maršrutus, taip pat tokią patikrą atsirinktinai atlieka ir KMSA Aplinkosaugos skyriaus atsakinga darbuotoja.

Peržiūrėjus visus 2023 m. ir 2024 m. paslaugų teikėjo už atliekų surinkimą pateiktas sąskaitas faktūras ir atliekų kiekių aktus¹¹⁹ nustačius atvejų, kad būtų apmokėta už kitas, sutartyje nenumatytas paslaugas, ar kitais įkainiais, nei nustatyta.

2.3. Žmogiškųjų išteklių valdymo sistema tobulintina

Aiški valdymo organizacinė struktūra, racionalus darbo funkcijų paskirstymas ir pokyčių šioje srityje analizė yra svarbūs elementai efektyviam žmogiškųjų išteklių veiklos procesų valdymui ir Bendrovės valdymo tikslų įgyvendinimui. Audito metu vertinant, ar darbo organizavimo sistema užtikrina tinkamą Bendrovės žmogiškųjų išteklių panaudojimą, laikėmės nuostatų, kad darbo organizavimo procesai tinkamai reglamentuoti Bendrovės vidaus teisės aktais ir priimami savalaikiai sprendimai dėl darbo organizavimo pokyčių¹²⁰, Bendrovės interneto svetainėje paskelbta visa informacija/ duomenys apie bendrovės darbuotojams nustatytą ir paskirtą darbo užmokestį (pastoviosios pareiginės algos dydį, kintamąją algos dalį, priemokas ir priedus)¹²¹.

Viena iš žmogiškųjų išteklių valdymo sričių – jų paskirstymas Bendrovėje pagal atitinkamas veiklos sritis ir Bendrovės valdymo bei darbo struktūros sudarymas. Bendrovės valdymo organai buvo visuotinis akcininkų susirinkimas, kolegialus priežiūros organas – stebėtojų taryba (iki 2023-03-29)¹²², kolegialus

¹¹⁶ KMSA 2024-01-10 raštas Lietuvos metrologijos inspekcijai Nr. (4.36E)-R2-80 „Dėl metrologijos objektų patikros Klaipėdos mieste“.

¹¹⁷ Lietuvos metrologijos inspekcijos 2024-05-06 raštas Nr. 13SR-213-(1.8 Mr) KMS „Dėl pateikto siūlymo“.

¹¹⁸ www.locator.lt; www.fleet.tracking.lt; www.ecofleet.com.

¹¹⁹ 17 sąskaitų faktūrų ir 17 aktų.

¹²⁰ Darbo kodeksas, 2016-09-14 įstatymas Nr. XII-2603 (su vėlesniais pakeitimais), 2018-12-31 kolektyvinė sutartis (2022-05-16 susitarimas dėl sutarties keitimo), sudaryti tarp Bendrovės direktoriaus ir Bendrovės darbuotojų profesinės sąjungos pirmininko; Bendrovės direktoriaus įsakymais patvirtinti: 2020-07-09 Nr. 20-76-V Bendrovės darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašas, 2015-02-05 Nr. 15-8-1 Darbuotojų darbo vertinimo tvarkos aprašas, 2022-04-01 Nr. 22-68-V Darbo tvarkos taisyklės (2023-11-08 įsakymo Nr. 23-112 V 1 p. redakcija), bendrovės akcininkų ir valdybos sprendimai ir kiti bendrovės direktoriaus įsakymai dėl darbo organizavimo.

¹²¹ LRV 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtinto Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašas.

¹²² Kolegialus veiklos priežiūrą atliekantis organas – Bendrovės stebėtojų taryba buvo išrinkta neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo, vykusio 2019-08-30 metu ir veikė iki 2023-03-29, iki įsiteisėjo visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimas dėl Bendrovės stebėtojų tarybos atšaukimo.

valdymo organas – valdyba (3 nariai) (nuo 2023-03-29 – 4 nariai¹²³) ir vienasmenis valdymo organas – vadovas (direktorius). Ankstesnės kadencijos Bendrovės valdyba sprendimais¹²⁴ patvirtino Bendrovės valdymo struktūrą bei darbuotojų pareigybių pavadinimus ir sąrašus: 2022-05-25 sprendimu (nuo 2022-06-01) – 30, 2022-11-28 sprendimu – 29 bei pavedė Bendrovės direktoriui pertvarkyti darbo organizavimą pagal patvirtintą struktūrą ir pareigybių sąrašą. Audituojamuoju laikotarpiu Bendrovėje nebuvo priimti savalaikiai sprendimai dėl Bendrovės valdymo pokyčių, nes ankstesnės Bendrovės valdybos kadencija baigėsi 2023 m. balandžio mėn., o naujos sudėties Bendrovės valdyba neeilinio akcininkų susirinkimo metu buvo išrinkta tik 2023-12-22, kuri 2023 m. neposėdžiavo ir jokių sprendimų nepriėmė.

Bendrovės direktorius, atsižvelgdamas į valdybos patvirtintus darbuotojų pareigybių pavadinimus ir darbo organizavimo pokyčius Bendrovėje, priėmė sprendimus dėl Bendrovės darbo organizavimo struktūros bei darbuotojų etatų skaičiaus tvirtinimo. Nustatyta, kad audituojamuoju laikotarpiu Bendrovės darbo organizavimo struktūra buvo pakeista 13 kartų¹²⁵. Bendrovės darbo organizavimo struktūroje audituojamojo laikotarpio pradžioje¹²⁶ buvo patvirtintos 78 darbuotojų pareigybės, audituojamojo laikotarpio pabaigoje¹²⁷ – 110, audituojamuoju laikotarpiu padidėjo 32 darbuotojų pareigybių. Bendrovėje 2023-12-31 patvirtinta 110 pareigybių, apskaitos duomenimis iš jų dirbo 102 darbuotojai, 8 pareigybių etatai buvo laisvi. Lyginant 2022 ir 2023 metų laikotarpiu Bendrovėje dirbusių darbuotojų skaičių, nurodytų apskaitoje, nustatytas faktinis 26 (76-102) darbuotojų skaičiaus padidėjimas. Per 2022-2023 m. buvo patvirtintos naujos 62-jų darbuotojų pareigybės, panaikintos – 35. Reikšmingiausias darbuotojų pareigybių pokytis – 16 pareigybių padidėjimas lyginant pagal 2022-06-01 galiojusios struktūros duomenis, buvo nustatytas nuo 2022-09-01, nes direktoriaus 2022-08-23 įsakymu Nr. 22-127-V patvirtinus organizacinės struktūros pakeitimus¹²⁸ papildomai patvirtinti: Mechaninio rūšiavimo skyriuje 15 rūšiuotojų ir Ekologinės infrastruktūros administravimo skyriuje 1 vadybininko pareigybių etatai. Bendrovėje direktoriaus įsakymais¹²⁹ patvirtinti visų struktūrinių padalinių (skyrių) nuostatai, esama struktūra apima visas Bendrovės veiklos sritis.

¹²³ 2023-03-14 neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo, vykusio rašytine forma, metu nuspręsta atšaukti bendrovės stebėtojų tarybą, pakeisti bendrovės valdymo tvarką ir Bendrovės įstatus. Susirinkimo metu nuspręsta, kad Bendrovės valdymo organai yra visuotinis akcininkų susirinkimas, kolegialus valdymo organas – valdyba ir vienasmenis valdymo organas – vadovas (direktorius). Bendrovės kolegialus valdymo priežiūros organas – stebėtojų taryba nesudaroma ir valdybos narių skaičius pakeistas (padidintas) iš 3 į 4. Naujos redakcijos bendrovės įstatai (bendrovės direktoriaus pasirašyti 2023-03-14, VĮ Registrų centras patvirtinti ir įregistruoti juridinių asmenų registre 2023-03-29).

¹²⁴ Bendrovės valdybos sprendimai dėl Bendrovės valdymo struktūros patvirtinimo: 2022-01-24 (įsigaliojo nuo 2022-02-01) ir 2022-11-28 (įsigaliojo nuo 2023-01-01).

¹²⁵ Bendrovės direktoriaus 2021-12-15 įsakymu Nr. 21-157-V 2 p. patvirtintos, galiojusios nuo 2022-01-18, darbo organizavimo struktūros pakeitimai, patvirtinti Bendrovės direktoriaus įsakymais: 2022-01-26 Nr. 22-19-V (įsigaliojo nuo 2022-02-01); 2022-02-11 Nr. 22-32-V (įsigaliojo nuo 2022-02-14); 2022-04-04 Nr. 22-69-V (įsigaliojo nuo 2022-04-04); 2022-05-26 Nr. 22-91-V (įsigaliojo nuo 2022-06-01); 2022-08-23 Nr. 22-127-V (įsigaliojo nuo 2022-09-01); 2022-09-28 Nr. 22-152-V (įsigaliojo nuo 2022-10-01); 2022-11-07 Nr. 22-166-V (įsigaliojo nuo 2022-11-01); 2022-12-06 Nr. 22-178-V (įsigaliojo nuo 2022-12-01); 2023-01-04 Nr. 23-1-V (įsigaliojo nuo 2023-01-01); 2023-05-11 Nr. 23-56-V (įsigaliojo nuo 2023-05-10); 2023-07-14 Nr. 23-80-V (įsigaliojo nuo 2023-07-14); 2023-08-23 Nr. 23-86-V (įsigaliojo nuo 2023-09-01); 2023-12-21 Nr. 23-164-V (įsigaliojo nuo 2024-01-01); 2024-03-25 Nr. 24-30-V (įsigaliojo nuo 2024-04-01).

¹²⁶ Bendrovės direktoriaus įsakymu 2021-12-15 Nr. 21-157-V 2 p. patvirtinta darbo organizavimo struktūra (įsigaliojo nuo 2022-01-18).

¹²⁷ Bendrovės direktoriaus 2023-12-21 įsakymu Nr. 23-164-V 1 p. patvirtinta darbo organizavimo struktūra (įsigaliojo nuo 2024-01-01).

¹²⁸ Bendrovės direktoriaus 2022-08-23 įsakymu Nr. 22-127-V patvirtinti darbo organizavimo struktūros pakeitimai.

¹²⁹ Bendrovės direktoriaus 2022-05-31 įsakymu Nr. 22-95-V patvirtinti Bendrovės struktūrinių padalinių/skyrių: Atliekų tvarkymo, Ekologinės infrastruktūros administravimo, Finansų ir ekonomikos, Mechaninio rūšiavimo, Projektų administravimo, Teisės, Vietinės rinkliavos administravimo, Viešųjų pirkimų nuostatai

Bendrovės darbo organizavimo procesai reglamentuoti vidaus teisės aktais – darbo tvarkos taisyklėse¹³⁰, darbo užmokesčio apskaitos tvarkos apraše¹³¹, kolektyvinėje sutartyje¹³², darbuotojų darbo vertinimo tvarkos apraše¹³³, skyrių nuostatuose, akcininkų ir valdybos sprendimuose ir kituose Bendrovės direktoriaus įsakymuose dėl darbo organizavimo. Bendrovės darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) nuostatos parengtos pagal esmines LR darbo kodekso nuostatas ir jų įgyvendinančius teisės aktus, darbo tvarkos taisykles bei susietos su kolektyvine sutartimi. Šiuose teisės aktuose¹³⁴ nustatyta bendra žmogiškųjų išteklių organizavimo tvarka, taikoma visiems darbuotojams (darbuotojų darbo apmokėjimas, darbo užmokesčio apskaičiavimas, jo dydžių nustatymas, papildomo apmokėjimo (priedų, priemokų ir premijų) skyrimas, darbo ir poilsio laiko režimas, darbuotojų elgesio principai, darbo saugos reikalavimai, papildomai teikiamos darbuotojams naudos ir t. t.), atskirų darbuotojų funkcijos nustatytos darbo sutartyse ir pareigybių aprašymuose, darbo apmokėjimo sąlygos – darbo sutartyse¹³⁵. Išnagrinėjus Bendrovės vidinius teisės aktus, reglamentuojančius Bendrovės žmogiškųjų išteklių valdymą ir organizavimą atskirais atvejais nustatyta, kad nebuvo laikomasi jų nuostatų, nustatyti juose įtvirtintų nuostatų trūkumai bei neatitiktys teisės aktų reikalavimams:

- Aprašo 14 p. nurodyta, kad pareigybių lygiai nustatyti kolektyvinės sutarties Nr. 1 priede, tačiau pareigybės ir jų lygiai neatitinka audituojamuoju laikotarpiu valdybos sprendimu¹³⁶ patvirtintam Bendrovės pareigybių sąrašui, nurodytiems kolektyvinės sutarties 2 priede bei nurodytiems Bendrovės direktoriaus įsakymu patvirtintoje Bendrovės darbo organizavimo struktūroje¹³⁷;
- Aprašo 15 p. ir kolektyvinės sutarties 3.12 p. p. numatyta bendru Bendrovės direktoriaus ir profesinės sąjungos valdybos susitarimu kasmet gruodžio mėn. vykdyti pastoviosios atlygio dalies indeksavimą, kolektyvinės sutarties 3.14 p. p. – kasmet gruodžio mėnesį peržiūrėti ir nustatyti pastoviosios atlygio dalies režius, tačiau šios nuostatos nebuvo vykdytos, nes 2022 ir 2023 metų pabaigoje bendru Bendrovės direktoriaus ir profesinės sąjungos valdybos susitarimu pastovioji atlygio dalis neindeksuota, o kolektyvinės sutarties 2 priede patvirtinti pastoviosios atlygio dalies režiai nuo 2019 metų neperžiūrėti ir nenustatyti¹³⁸;

¹³⁰ Bendrovės direktoriaus 2022-04-01 įsakymu Nr. 22-68-V patvirtintos Darbo tvarkos taisyklės, pakeistos 2023-11-08 įsakymu Nr. 23-112-V.

¹³¹ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtintas Bendrovės darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašas, kuris nebuvo tikslintas arba keistas nuo jo patvirtinimo dienos.

¹³² 2018-12-31 kolektyvinė sutartis ir 2022-15-16 susitarimas dėl jos keitimo, sudaryti tarp Bendrovės direktoriaus ir Bendrovės darbuotojų profesinės sąjungos pirmininko.

¹³³ Bendrovės direktoriaus 2015-02-05 įsakymu Nr. 15-8-1 patvirtintas Darbuotojų darbo vertinimo tvarkos aprašas (nebuvo tikslintas arba keistas nuo jo patvirtinimo dienos).

¹³⁴ Kolektyvinės sutarties nuostatos pagal 1.1 p. p. taikomos profesinės sąjungos nariams.

¹³⁵ Darbo kodekso, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 34 str. 3 d.: darbo sutartyje šalys nustato darbo užmokestį per mėnesį (mėnesio algą) ar darbo valandą (valandinį atlygį), kuris negali būti mažesnis už LR Vyriausybės patvirtintą minimalią mėnesinę algą ar minimalųjį valandinį atlygį. Darbo sutarties šalys gali susygti dėl priedų, priemokų, premijų ar kitokio papildomo darbo apmokėjimo pagal įvairias darbo apmokėjimo sistemas.

¹³⁶ Kolektyvinės sutarties 1 priede nenustatyti žmogiškųjų išteklių koordinatoriaus, operatorių, operatorių - mechanikų, priėmėjo-apskaitininko, specialisto pareigybės lygiai, nors tokios pareigybės patvirtintos Bendrovės valdybos 2022-11-28 sprendimu patvirtintame pareigybių sąrašė. Kolektyvinės sutarties 2 priede „Pareigybių lygių pastoviosios atlygio dalies režiai“ nustatytas maksimalus pareigybės lygis 19, o 2 priede – 20.

¹³⁷ Bendrovės direktoriaus 2023-12-21 įsakymu Nr. 23-164-V patvirtintoje Bendrovės darbo organizavimo struktūroje nurodyti 8 skyrių viršininkai, kolektyvinės sutarties 1 priede -7; struktūroje 2 direktoriaus pavaduotojai, 1 priede-3; kolektyvinės sutarties 1 priede nenurodyti visų struktūroje nurodytų darbuotojų pareigybių lygiai, pvz. Mechaninio rūšiavimo skyriaus darbuotojų (operatorių, mechanizatorių, rūšiuotojų) ir kt.

¹³⁸ Bendrovės Teisės ir viešųjų pirkimų skyriaus vadovo 2024-08-28 teigimu, tokių susitarimų tarp Bendrovės atstovų ir profesinės sąjungos valdybos narių nebuvo nei 2022 m., nei 2023 metais, tai yra pastoviosios atlygio dalies indeksavimas nebuvo vykdomas. 2022-12-20 Bendrovės valdyba sprendimu pritarė bendrovės darbuotojams nuo 2023-01-01 padidinti atlyginimus vidutiniškai iki 6 procentų.

- Apraše nenumatyta darbo užmokesčio indeksavimo tvarka, kurią rekomenduoja patvirtinti Apraše Darbo kodekso nuostatos¹³⁹, Aprašo 6 p. ir kolektyvinės sutarties 3.7 p. p. įtvirtintas konkurencingo apmokėjimo lyginant su darbo rinka principas neįgyvendintas, nes periodiškai (ne rečiau kaip kartą per metus) neatlikti darbo užmokesčio rinkos tyrimai, siekiant įvertinti ir nustatyti darbo apmokėjimo lygį rinkoje ir atsižvelgti tvirtinant darbo užmokesčio išlaidų biudžetą taip, kad Bendrovė mokėtų konkurencingą atlygį darbuotojams;
- Aprašo 102 p. neatitinka šiuo metu galiojančių teisės aktų nuostatų, nes jame numatyta darbo užmokestį išmokėti darbuotojams ne tik jį pervedant į darbuotojo asmeninę atsiskaitomąją sąskaitą banke, bet ir grynaisiais pinigais iš kasos. Pažymime, kad atsiskaitymas grynais pinigais pagal Darbo kodekso nuostatas¹⁴⁰ negalimas;
- Bendrovė nesilaikė privalomo reikalavimo registruoti ir viešai skelbti kolektyvinę sutartį, nes kolektyvinė sutartis iki šiol nepaskelbta ir neįregistruota kolektyvinių sutarčių registre¹⁴¹.

Audito metu nustatyti ir kiti Aprašo ir kolektyvinės sutarties reikalavimų nesilaikymo atvejai (plačiau žr. 31-36 psl.).

Pažymime, kad kolektyvinėje sutartyje Bendrovės darbuotojams nustatytos itin palankios darbo, ekonominės ir socialinės sąlygos, garantijos bei papildomos motyvacijos priemonės – papildomas sveikatos draudimas arba gyvybės draudimas, kasmetinės papildomos atostogos, papildomos mokamos atostogos studijuojantiems darbuotojams ir kt. Išanalizavus kolektyvinės sutarties nuostatas, išskiriamos pagrindinės Bendrovės darbuotojams teikiamos naudos šiais atvejais: nutraukiant darbo sutartis, suteikiant apmokamas atostogas dėl asmeninių priežasčių, papildomas priemonės darbuotojų sveikatai ir saugumui užtikrinti, besimokantiems Bendrovės darbuotojams papildomas naudas, kitą papildomą pagalbą bei ekonomines ir socialines naudas.

Pagal Bendrovės pateiktus darbo užmokesčio sąnaudų apskaitos duomenis nustatyta, kad audituojamuoju laikotarpiu darbo užmokesčio sąnaudų apskaičiuota 5 908 578 Eur, iš jų priskaityta Bendrovės darbuotojams naudų už 297 743 Eur, kas sudaro 5 proc. viso darbo užmokesčio sąnaudų¹⁴² (atostoginiai už mokslo atostogas, dovanos jubiliejaus, vaiko gimimo progomis, vedybų atveju, materialinės pašalpos mirties, ligos atveju, mokslo metų pradžiai, kompensacija atleidžiant darbuotoją šalių susitarimu, išeitinė išmoka, kitos pajamos natūra). Kitos, kolektyvinėje sutartyje numatytos bei audituojamuoju laikotarpiu darbuotojams suteiktos naudos (sveikatos paslaugos, draudimas, renginiai ir kt.) už 98 557 Eur¹⁴³ taip pat priskirtos visam Klaipėdos regionui tenkančioms būtinosioms bendrosioms administracinėms sąnaudoms, traukiamoms į vietinės rinkliavos dydžio skaičiavimą. Pažymime, kad nors Bendrovės darbuotojams teikiamos naudos ir neprieštarauja darbo teisės

¹³⁹Darbo kodekso, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 140 str. 3 d., Darbo apmokėjimo sistemos kūrimo metodinėse rekomendacijose nurodyta, kad darbo užmokesčio indeksavimo tvarka padeda palaikyti tas pačias ar didėjančias pajamas darbuotojams, netgi kai darbuotojų užmokestis nėra keliamas atskirai. Indeksavimas svarbus užtikrinti objektyvų darbuotojų vertinimą ir nediskriminavimą.

¹⁴⁰Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 139 str. 3 d., darbo užmokestis ir kitos su darbo santykiais susijusios išmokos, taip pat dienpinigiai ir komandiruotės išlaidų kompensacijos privalo būti mokami pavedimu į darbuotojo nurodytą darbuotojo mokėjimo sąskaitą.

¹⁴¹Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 195 str. 3 d., galiojančios kolektyvinės sutartys privalo būti registruojamos ir viešai skelbiamos vadovaujantis LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017-06-29 įsakymo Nr. A1-334 patvirtintu „Kolektyvinių sutarčių registravimo ir viešo skelbimo aprašu“. Visos kolektyvinės sutartys, kurios buvo pasirašytos po 2017-07-01 privalo būti užregistruotas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos [kolektyvinių sutarčių registre](#).

¹⁴² Priskaityta darbo užmokesčio sąnaudų už 2022 m. – 2 753 677 Eur, 2023 m. – 3 154 901 Eur, priskaityta naudų 2022 m. – 207 273 Eur, 2023 m. – 90 470 Eur.

¹⁴³ Kitos Bendrovės darbuotojams suteiktos naudos 2022 m. už 55 130 Eur, 2023 m. – 43 427 Eur, apskaitytos „Sąnaudų pagal kolektyvinę sutartį“ finansinėje sąskaitoje Nr. 63183.

normoms, tačiau jų vertė – 396 300 Eur padidino Bendrovės sąnaudas, kurios, apskaičiuojant vietinės rinkliavos dydį, mažinant jas pajamomis gautomis iš kitos veiklos, buvo priskirtos būtinosioms sąnaudoms ir turėjo įtaką jo dydžiui, kurį privalo mokėti visi vietinės rinkliavos mokėtojai.

Pastebėtina, kad Lietuvos pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ numatyta siekti, kad visiems viešajam interesui tenkinantiems viešojo sektoriaus darbuotojams turėtų būti taikomi vienodi veiklos ir valdymo standartai. Tačiau palyginus KMS administracijos¹⁴⁴ ir Bendrovės kolektyvinėse sutartyse numatytas teikti papildomas naudas darbuotojams, nustatyta, kad valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis KMS biudžetinėse įstaigose ir darbuotojams, dirbantiems Bendrovėje skiriasi taikomų naudų vertė ir apimtis. Bendrovės darbuotojams teikiamos papildomos naudos, kurios KMS kolektyvinėje sutartyje nenumatytos ir neteikiamos KMS biudžetinių įstaigų darbuotojams.

Bendrovės darbuotojams kolektyvinėje sutartyje numatytų teikiamų naudų pavyzdys

Bendrovės kolektyvinės sutarties 2.2 p. p. – nutraukus darbo sutartį dėl to, kad darbuotojo atliekama darbo funkcija darbdaviui tampa pertekline dėl darbo organizavimo pakeitimų ar kitų priežasčių, susijusių su darbdavio veikla, darbuotojo prašymu Bendrovė apmoka tokio darbuotojo persikvalifikavimo išlaidas iki 500 Eur be PVM;

Bendrovės kolektyvinės sutarties 2.6 p. p. – darbdavys įsipareigoja visais darbuotojų atleidimo darbdavio ar darbuotojo iniciatyva atvejais, kai nėra darbuotojos kaltės, darbuotojui išmokėti išeitinę išmoką 2 kartus didesnę nei numatyta Darbo kodekse. Tais atvejais, kai DK išeitinę išmoka nėra numatyta, darbdavys įsipareigoja išmokėti darbuotojui 2 vidutinių darbo užmokesčių dydžio išeitinę, kai nėra darbuotojo kaltės;

Bendrovės kolektyvinės sutarties 2.7 p. p. – nutraukiant darbo sutartį šalių susitarimu, darbdavys įsipareigoja pasiūlyti kompensacijas, atsižvelgiant į darbo stažą Bendrovėje, bet ne daugiau kaip 6 mėnesių (nuo 2022-05-16) – ne daugiau kaip 8 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio;

Bendrovės kolektyvinės sutarties 7.2 p. p. – neviršijant patvirtintame bendrovės biudžete socialinėms reikmėms skirtų lėšų dydžio, darbdavys remia darbuotojo kolektyvo kultūrinę, sportinę, ir turistinę veiklą, įvairius šventinius renginius bei kitą socialinę veiklą, kurioje be diskriminacijos ir apribojimų turi teisę dalyvauti visi Bendrovės darbuotojai, tuo tikslu profesinei sąjungai perveda po 700 Eur per mėnesį (PSĮ 10);

Bendrovės kolektyvinės sutarties 7.3 p. p. – darbdavys taip pat skiria darbuotojams darbo vietose nemokamai vandens, kavos, arbatos, cukraus, pieno ir sultinio;

Bendrovės kolektyvinės sutarties 7.5 p. p. Darbuotojams, kurie darbdavio sutikimu mokosi, laiko stojamuosius egzaminus į aukštesniąsias ir aukštąsias mokyklas, mokymosi atostogų laikotarpiu mokamas vidutinis darbo užmokestis;

Bendrovės kolektyvinės sutarties 7.11 p. p. – darbdavys kompensuoja darbuotojui jo nedarbingumo laikotarpiu negauto atlygio pastoviosios dalies ir Sodros išmokėtos ligos išmokos skirtumą pagal Sodros duomenis;

Bendrovės kolektyvinės sutarties – 7.21 p. p. Darbdavys įsipareigoja suteikti materialinę finansinę pagalbą darbuotojams, jei nuo gaisro ar kitos stichinės nelaimės nukenčia jų vienintelis gyvenamasis būstas, šios pašalpos dydis nustatytas kolektyvinės sutarties 3 priede – iki 10 MMA.

Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo¹⁴⁵ tikslas yra sudaryti visuomenei sąlygas gauti internetu visą viešą informaciją, interneto svetainėse turi būti skelbtina informacija apie darbuotojų vidutinį mėnesinį nustatytąjį (paskirtąjį) darbo užmokestį. Bendrovės kolektyvinėje sutartyje¹⁴⁶ ir Apraše¹⁴⁷ nurodyta, kad darbuotojų darbo užmokestį sudaro pastovioji atlygio dalis (darbo sutartyje numatyta pareiginė mėnesinė alga),

¹⁴⁴ KMS ir valstybės darbuotojų profesinės sąjungos ir KMS administracijos kolektyvinė 2024-03-12 sutartis.

¹⁴⁵ LR Vyriausybės 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtintas Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašas.

¹⁴⁶ 2018-12-31 kolektyvinė sutartis.

¹⁴⁷ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtintas Bendrovės darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašas.

kintamoji atlygio dalis (mokama kaip ketvirtinis priedas prie darbo sutartyje numatytos pareiginės algos, atsižvelgiant į Bendrovės rezultatus ir darbuotojo tikslų pasiekimo ir kompetencijų/vertybių laikymosi vertinimą), priedas už darbo stažą Bendrovėje. Audito metu nustatyta, kad Bendrovės interneto svetainėje paskelbtoje informacijoje apie 2023 metų darbuotojų vidutinį mėnesinį nustatytąjį (paskirtąjį) darbo užmokestį pagal pareigų grupes įtraukti duomenys apie Bendrovės darbuotojams pastoviosios pareiginės algos dydį, priedą už stažą ir 1-am darbuotojui skirtą priedą už papildomą darbą, tačiau nepateikta informacija apie skirtą kintamąją atlygio dalį: darbuotojams kiekvieną ketvirtį, Bendrovės direktoriui kartą metuose, ir apie visus skirtus priedus už papildomą darbą.

Bendrovė nesilaikė teisės aktų reikalavimų ir interneto svetainėje už 2023 metus visuomenei neatskleidė pilnos informacijos apie darbuotojų vidutinį mėnesinį nustatytąjį (paskirtąjį) darbo užmokestį, nes į skaičiavimus neįtraukė iš viso 190 078,55 Eur (160 148,55¹⁴⁸+20 000¹⁴⁹+9 930¹⁵⁰) darbuotojams ir Bendrovės direktoriui per 2023 metus skirtą kintamojo atlygio dalį bei visus skirtus priedus už papildomą darbą, t. y. nurodė mažesnę nustatytąjį (paskirtąjį) darbo užmokestį, nei jis buvo faktiškai nustatytas.

Atsižvelgiant į nustatytus trūkumus ir neatitiktis, Bendrovės direktoriui tikslinga rekomenduoti patikslinti ir papildyti Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo, kolektyvinės sutarties nuostatas, kolektyvinių sutarčių registre įregistruoti kolektyvinę sutartį ir Bendrovės interneto svetainėje paskelbti visą informaciją apie darbuotojų darbo užmokestį.

2.4. Darbo užmokesčio sąnaudos, kurios įtrauktos į vietinės rinkliavos dydį, ne visais atvejais patirtos pagrįstai ir vadovaujantis teisės aktų reikalavimais

Darbo užmokestis – tai atlyginimas už darbą, darbuotojo atliekamą pagal darbo sutartį¹⁵¹. Darbuotojo darbo užmokestį sudaro bazinis (tarifinis) darbo užmokestis (pareiginės algos pastovioji dalis); papildoma darbo užmokesčio dalis, nustatyta šalių susitarimu ar mokama pagal darbo teisės normas ar darbovietėje taikomą darbo apmokėjimo sistemą; priedai už įgytą kvalifikaciją; priemokos už papildomą darbą ar papildomų pareigų ar užduočių vykdymą; premijos už atliktą darbą, nustatytos šalių susitarimu ar mokamos pagal darbo teisės normas ar darbovietėje taikomą darbo apmokėjimo sistemą; premijos, darbdavio iniciatyva skiriamos paskatinti darbuotoją už gerai atliktą darbą, jo ar Bendrovės, padalinio ar darbuotojų grupės veiklą ar veiklos rezultatus¹⁵².

¹⁴⁸ Pagal direktoriaus vardu pasirašytus kintamojo atlygio suvestinius duomenis (lentelės) 2023 darbuotojams buvo skirta iš viso 160 148,55 Eur kintamojo atlygio: 2023-01-31 (pagal tarnybinius pranešimus: 23-3-P; 23-4-P; 23-7-P; 23-8-P; 23-9-P; 23-11-P) paskirta kintamojo atlygio dalis 93 darbuotojams – 33969,95 Eur, 2023-04-30 (pagal tarnybinius pranešimus: 23-43-P; 23-46-P; 23-48-P; 23-49-P; 23-52-P; 23-53-P) 94 darbuotojams – 38849,55 Eur, 2023-07-31 (pagal tarnybinius pranešimus: 23-77-P; 23-82-P; 23-83-P; 23-91-P; 23-92-P; 23-95-P) 97 darbuotojams – 43005,05 Eur, 2023-10-31 (pagal tarnybinius pranešimus: 23-122-P; 23-124-P; 23-125-P; 23-126-P; 23-129-P; 23-130-P) 98 darbuotojams – 44 324 Eur.

¹⁴⁹ 2023-04-13 valdybos sprendimu "Dėl Bendrovės veiklos 2022 metais rezultatų atitikties nustatytiems rodikliams vertinimo ir Bendrovės vadovo atlygio kintamosios dalies dydžio" Bendrovės direktoriui buvo skirtas 4 mėnesinių pareiginių atlyginimo dydžio priedas - atlyginimo kintamoji dalis iš viso 20 000 Eur.

¹⁵⁰ Neįtraukė kitiems darbuotojams skirtų priedų už papildomus darbus, pvz.: buvo skirti priedai už papildomus darbus (skirtos vienkartinės priemokos už darbo krūvio viršijimą) šiems darbuotojams: 1) vienam darbuotojui 2023 m. 04, 05 ir 10 mėn. po 1650 Eur/už objektą pagal tarnybinius pranešimus (2023-03-13 (reg. 2023-03-16 Nr. 23-27-P), 2023-05-02 (reg. 2023-05-02 Nr. 23-44-P), 2023-10-25 (reg. 2023-10-25 Nr. 23-128-P)); 2) kitam darbuotojui laikotarpiu nuo 2023-07-01 iki 2023-12-31 po 830 Eur/mėn. sutarta 2022-04-11 darbo sutartyje Nr. 159.

¹⁵⁰ Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 139 str.

¹⁵¹ Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 139 str. 1 d.

¹⁵² Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 139 str. 2 d.

Audito metu vertinant, ar darbo užmokesčio sąnaudos, kurios įtrauktos į KMS vietinės rinkliavos dydį, patirtos pagrįstai ir vadovaujantis teisės aktų reikalavimais, laikėmės nuostatų, kad Bendrovės darbuotojams¹⁵³ darbo užmokestis (pastovioji ir kintamosios dalys), priemokos ir premijos nustatyti bei apskaičiuoti vadovaujantis teisės aktų reikalavimais¹⁵⁴: darbuotojų darbo sutartyse nustatyta pastovioji atlygio dalis neviršijo maksimalaus ir nėra mažesnė už minimalius pareigybių lygių pastoviosios atlygio dalies nustatytus režius¹⁵⁵; kintamoji atlygio dalis darbuotojams paskirta ne dažniau kaip kartą per ketvirtį, atsižvelgiant į Bendrovės rezultatus ir atlikus darbuotojo metinių tikslų pasiekimų ir kompetencijų laikymosi vertinimą¹⁵⁶; darbuotojams paskirtos priemokos už laikinai dėl nesančių darbuotojų padidėjusį darbo krūvį ir už laikinai nesančių Bendrovės darbuotojų (sergant bei atostogų metu) pareigų atlikimą (pavadavimą) neviršijo 50 procentų darbuotojo pareiginio atlyginimo dydžio¹⁵⁷; darbuotojams skirtas premijų dydis neviršijo visuotiniame akcininkų susirinkime tam tikslui skirto Bendrovės grynojo pelno dalies dydžio ir metinės vienos pareiginės algos premijos dydžio¹⁵⁸.

Darbo kodeksas nustato, kad kiekvienoje darbo sutartyje turi būti nustatytas darbo užmokestis per mėnesį (mėnesio alga) arba už darbo valandą (valandinis atlygis), išskyrus atvejus, kai šį darbo užmokestį nustato kitos darbo teisės normos¹⁵⁹. Jo dydis negali būti mažesnis, negu nustato darbo santykiams taikomi įstatymai, kolektyvinės sutartys, kitos darbo teisės normos ar darbovietėje patvirtinta darbo apmokėjimo sistema¹⁶⁰. Apraše nurodyta, kad Bendrovės darbuotojų pareigybių lygiai bei šių pareigybių lygių pastoviosios atlygio dalies režiai (minimalus ir maksimalus) nustatyti Bendrovės kolektyvineje sutartyje¹⁶¹. Kolektyvineje sutartyje nustatyta, kad Bendrovės pareigybės yra priskiriamos lygiams, o kiekvienas pareigybės lygis turi nustatytas minimalias ir maksimalias pastovaus atlygio dalies ribas (režius), nuokrypis nuo kurių galimas tik išimtiniais ir pagrįstais atvejais¹⁶².

Siekiant nustatyti, ar atsirinktų 28 darbuotojų¹⁶³ darbo sutartyse nustatyta pastovioji atlygio dalis neviršijo maksimalaus ir nebuvo mažesnė už minimalius pareigybių lygių pastoviosios atlygio dalies režius, nurodytus kolektyvineje sutartyje¹⁶⁴ (toliau – režiai), buvo peržiūrėtos 28 darbuotojų darbo sutartys ir jose nurodyta pastovioji atlygio dalis palyginta su režiais. Nustatyta, kad tik 6¹⁶⁵ iš 28

¹⁵³ Atrankos būdu iš Bendrovės 102 darbuotojų (pagal 2023 m. 12 mėn. darbuotojų sąrašą) atsirinkti darbuotojai, kurių darbo užmokesčio sąnaudos susijusios su KMS vietinės rinkliavos dydžiu, t. y. tiriamaoji visuma - 96 darbuotojai. Iš 96 darbuotojų buvo atsirinkta 30 proc. (29 darbuotojai) darbuotojų, kuriuos sudarė 100 proc. (12 darbuotojų) vadovaujančių (direktorius, jo pavaduotojai, skyrių vadovai, direktoriaus patarėjas) ir iš trijų pareigybių grupių (17 darbuotojų): specialistai/vadybininkai; technikai/operatoriai; gamybos darbininkai.

¹⁵⁴ Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 2018-12-31 Kolektyvinė sutartis, Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtintas Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašas, Bendrovės direktoriaus 2015-02-05 įsakymu Nr. 15-8-1 patvirtintas Darbuotojų darbo vertinimo tvarkos aprašas.

¹⁵⁵ Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 34 str. 1, 3 d., 140 str. 1, 2 d., 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.2., 3.5, 3.12-3.14 p. p.; Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 14-16 p.

¹⁵⁶ Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.10, 3.20-3.22. p. p.; Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 8.2, 13, 19, 20, p.; Bendrovės direktoriaus 2015-02-05 įsakymu Nr. 15-8-1 patvirtinto Darbuotojų darbo vertinimo tvarkos aprašo 5-8, 25, 26, 27 p.

¹⁵⁷ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.18, 3.19. p. p.; Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 21, 22 p.

¹⁵⁸ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.23, 3.24, 3.25 p. p.; Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82 p.

¹⁵⁹ Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 140 str. 1 d.

¹⁶⁰ Ten pat, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 140 str. 2 d.

¹⁶¹ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 14 p.

¹⁶² 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.5. p. p.

¹⁶³ Iš atsirinktų 29 darbuotojų patikrinti 28 darbuotojams nustatyti režiai, nes Bendrovės direktoriaus pastoviosios atlygio dalies atitiktis analizė nustatytiems režiams neatlikta, kadangi Bendrovės direktoriaus atlygio dydį nustato Bendrovės valdyba.

¹⁶⁴ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 2 priedas „Pareigybių lygių pastoviosios atlygio dalies režiai“.

¹⁶⁵ 6 Bendrovės darbuotojų darbo sutartys: 2022-02-25 Nr. 157, 2015-01-30 Nr. 101, 2021-01-07 Nr. 148, 2022-07-12 Nr. 164, 2023-10-23 Nr. 208, 2022-02-02 Nr. 154.

darbuotojų darbo sutartyse nustatyta pastovioji atlygio dalis atitiko kolektyvinėje sutartyje patvirtintus režius, o 22-jų Bendrovės darbuotojų darbo sutartyse nurodyta pastovioji atlygio dalis neatitiko teisės aktų reikalavimų, nes:

- nesilaikyta Darbo kodekso 140 str. 2 d. ir neužtikrinta, kad 6 darbuotojų¹⁶⁶ darbo užmokesčio dydis nebūtų mažesnis, nei nustatyta Apraše¹⁶⁷ ir kolektyvinėje sutartyje¹⁶⁸;
- nesilaikyta Darbo kodekso 140 str. 3 d., Apraše¹⁶⁹ ir kolektyvinės sutartyje¹⁷⁰ nustatyto vidinio teisingumo principo, kadangi 12 darbuotojų¹⁷¹ pareigybėms režiai nebuvo nustatyti;
- 3 darbuotojų¹⁷² darbo sutartyse nurodyta pastovioji atlygio dalis buvo didesnė nei nurodyta kolektyvinės sutarties Priede Nr. 2;
- 1 atveju negalėjome įsitikinti, ar darbuotojo¹⁷³ pastovioji atlygio dalis atitiko režius, kadangi kolektyvinės sutarties Priede Nr. 2 nurodyti du režiai.

Patikrinus atsirinktų 29 darbuotojų 203 mėnesių apskaičiuotą pastoviąją atlygio dalį, kuri buvo nurodyta jų darbo sutartyse, nustatyta, kad darbo užmokesčio pastovioji atlygio dalis apskaičiuota tinkamai, vadovaujantis teisės aktų reikalavimais¹⁷⁴.

Vadovaujantis kolektyvinės sutarties¹⁷⁵ ir Aprašo¹⁷⁶ nuostatomis kintamoji atlygio dalis mokama kaip ketvirtinis priedas prie darbo sutartyje numatytos pareiginės algos, atsižvelgiant į Bendrovės rezultatus ir darbuotojo tikslų pasiekimo ir kompetencijų/vertybių laikymosi vertinimą. Kintamas ketvirtinis atlygis skiriamas Bendrovės direktoriaus įsakymu tiesioginio darbuotojo vadovo teikimu ir mokamas kartą per ketvirtį vadovaujantis kolektyvinėje sutartyje ir Darbuotojų darbo vertinimo tvarkos apraše¹⁷⁷ nustatyta tvarka.

Patikrinus 29 darbuotojų 203 mėnesių darbo užmokesčio apskaičiavimo dokumentus ir dokumentus dėl kintamosios atlygio dalies nustatymo nenustatyta atvejų, kad kintamoji atlygio dalis darbuotojams būtų paskirta dažniau kaip kartą per ketvirtį. Kintamoji atlygio dalis Bendrovės darbuotojams skirta atlikus darbuotojo tikslų pasiekimų ir kompetencijų laikymosi vertinimą, išskyrus 1 atvejį¹⁷⁸, kai negalėjome įsitikinti vienam darbuotojui skirtu¹⁷⁹ kintamojo atlygio pagrįstumo, nes Bendrovė nepateikė šio darbuotojo vertinimo anketos už 2021 m. metinius rezultatus. Atkreiptinas dėmesys, kad už 2022 metų III ketvirtį, 2022 metinį, 2023 I-III ketvirčius ir 2023 metinį vertinimus Bendrovės darbuotojams kintamosios atlygio dalys skirtos ne Bendrovės direktoriaus įsakymu, kaip nustatyta

¹⁶⁶ Bendrovės darbuotojų darbo sutartyse nurodytas mažesnis darbo užmokestis: 2012-11-09 Nr. 72, 2011-11-02 Nr. 64 (2022 m. 04, 06-08 mėn.), 2011-04-04 Nr. 59, 2020-12-31 Nr. 147, 2003-07-14 Nr. 17, 2016-07-29 Nr. 114 (2022 m. 01, 04, 06-08 mėn.).

¹⁶⁷ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 14 p.

¹⁶⁸ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.2. p. p.

¹⁶⁹ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 3 p.

¹⁷⁰ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.5. p. p.

¹⁷¹ Nenustatyti režiai 12 Bendrovės darbuotojų, darbo sutartis: 2008-10-13 Nr. 40, 2023-08-25 Nr. 206, 2013-11-11 Nr. 82, 2007-11-05 Nr. 29, 2022-10-26 Nr. 173, 2022-10-26 Nr. 178, 2022-11-10 Nr. 183, 2022-02-11 Nr. 156, 2022-06-14 Nr. 162, 2009-03-23 Nr. 45, 2022-04-11 Nr. 159, 2022-11-16 Nr. 184.

¹⁷² 3 Bendrovės darbuotojų darbo sutartis: 2022-12-12 Nr. 189, 2023-05-12 Nr. 197, 2015-02-23 Nr. 103.

¹⁷³ 1 darbuotojo 2015-02-10 darbo sutartis Nr. 102, laikotarpiui 2022-01-01-2022-11-30.

¹⁷⁴ Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 34 str. 1, 3 d., 140 str. 1 d.

¹⁷⁵ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.10, 3.20-3.22. p.

¹⁷⁶ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 8.2, 13, 19, 20 p.

¹⁷⁷ Bendrovės direktoriaus 2015-02-05 įsakymu Nr. 15-8-1 patvirtintas Darbuotojų darbo vertinimo tvarkos aprašo 5-8, 25, 26, 27 p.

¹⁷⁸ 1 darbuotojas (2012-11-09 darbo sutartis Nr. 72).

¹⁷⁹ Bendrovės direktoriaus 2022-02-02 įsakymas Nr. 22-018-P.

Apraše¹⁸⁰ ir kolektyvinėje sutartyje¹⁸¹, o pagal Bendrovės direktoriaus vardu pasirašytas suvestines lenteles¹⁸².

Vadovaujantis Aprašo nuostatomis¹⁸³, už laikinai nesančių bendrovės darbuotojų (sergant bei atostogų metu) pareigų atlikimą (pavdavimą) mokama nuo 30 proc. iki 50 proc. pavaduojančiojo darbuotojo pareiginio atlyginimo priemoka, kurios dydį nustato ir įsakymo tvarka skiria bendrovės direktorius skyriaus viršininko teikimu. Priemoka už laikinai dėl nesančių darbuotojų padidėjusį darbo krūvį skiriama ir jos dydis bei trukmė nustatomi Bendrovės direktoriaus įsakymu, gavus rašytinį pagrįstą prašymą bei tiesioginiam vadovui pritarus, kuri gali sudaryti nuo 30 iki 50 proc. darbuotojo pareiginio atlyginimo dydžio. Kolektyvinėje sutartyje¹⁸⁴ nustatyta, kad visi pavdavimai įforminami direktoriaus įsakymu, kuriame nurodomas konkretus priemokos dydis nuo 30 iki 50 proc. pavaduojančiojo darbo užmokesčio. Priemoka už laikinai dėl nesančių darbuotojų padidėjusį darbo krūvį mokama nuo 30 iki 50 proc.

Peržiūrėjus Bendrovės pateiktus dokumentus, nustatyta, kad audituojamuoju laikotarpiu iš 29-ių 8-iems darbuotojams¹⁸⁵ buvo skirtos priemokos už laikinai dėl nesančių darbuotojų padidėjusį darbo krūvį ir už laikinai nesančių bendrovės darbuotojų (sergant bei atostogų metu) pareigų atlikimą (pavdavimą). Nustatyta, kad 7-iems darbuotojams¹⁸⁶ skirtos priemokos neviršijo 50 procentų darbuotojo pareiginio atlyginimo dydžio ir buvo apskaičiuotos vadovaujantis teisės aktų reikalavimais¹⁸⁷. Tačiau vienam darbuotojui¹⁸⁸ už dviejų kitų darbuotojų pavdavimą¹⁸⁹ skirta ir apskaičiuota 60 proc. priemoka, kuri yra 10 proc.¹⁹⁰ didesnė nei numatyta Bendrovės teisės aktuose: kolektyvinėje sutartyje¹⁹¹ ir Apraše¹⁹².

Atkreiptinas dėmesys, kad audituojamuoju laikotarpiu priemokos Bendrovės darbuotojams už laikinai dėl nesančių darbuotojų padidėjusį darbo krūvį ir už laikinai nesančių darbuotojų (sergant bei atostogų metu) pareigų atlikimą (pavdavimą) buvo skirtos ne Bendrovės direktoriaus įsakymu, kaip nustatyta Apraše¹⁹³ ir kolektyvinėje sutartyje¹⁹⁴, o derinant darbuotojų teiktus prašymus dėl kasmetinių atostogų, tarnybinius pranešimus dėl pavdavimo darbuotojo laikino nedarbingumo metu ir kt.

Peržiūrėjus Bendrovės pateiktus dokumentus nustatyta, kad Bendrovės darbuotojams skirtų metinių premijų dydis, neviršijo visuotiniame akcininkų susirinkime tam tikslui skirto Bendrovės grynojo pelno

¹⁸⁰ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 19 p.

¹⁸¹ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.21. p.

¹⁸² Suvestinės lentelės parengtos pagal skyrių vadovų tarnybinius pranešimus, darbuotojų vertinimo anketas, pasirašytas direktoriaus vardu.

¹⁸³ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 21, 22 p.

¹⁸⁴ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.18., 3.19. p.

¹⁸⁵ 8 darbuotojų darbo sutartys: 2011-11-02 Nr. 64, 2022-02-25 Nr. 157, 2013-11-11 Nr. 82, 2021-01-07 Nr. 148, 2022-02-11 Nr. 156, 2016-07-29 Nr. 114, 2007-11-05 Nr. 29, 2015-02-23 Nr. 103.

¹⁸⁶ 7 darbuotojų darbo sutartys: 2011-11-02 Nr. 64, 2022-02-25 Nr. 157, 2013-11-11 Nr. 82, 2021-01-07 Nr. 148, 2022-02-11 Nr. 156, 2016-07-29 Nr. 114, 2007-11-05 Nr. 29.

¹⁸⁷ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 21, 22 p., Kolektyvinės sutarties 3.18, 3.19 p.

¹⁸⁸ Darbuotojas (dirbantis pagal 2015-02-23 darbo sutartį Nr. 103), pavadavo du darbuotojus (darbuotojų kasmetinių atostogų laikotarpiais pagal direktoriaus 2023-05-27 įsakymą Nr. 22-104-A ir 2023-06-20 darbuotojo prašymą) 2023 metų birželio 27-30 dienomis, 4 darbo dienas.

¹⁸⁹ Bendrovės direktoriaus 2023-05-27 įsakymas Nr. 22-104-A; 2023-06-20 darbuotojo prašymas registruotas DVS Avily, kuriame nurodytas pavaduojantis asmuo.

¹⁹⁰ Apmokėta vienam darbuotojui už 4 d. d. pavaduojant kitus du darbuotojus 10 proc. arba 43,81 Eur daugiau, nes apskaičiuota priemokos 262,86 (131,43+131,43) Eur arba 60 proc., o maksimali galima skirti priemokos dalis yra 50 proc. (apskaičiavus pagal darbuotojo darbo užmokesį tai sudaro 219,05 Eur) pavaduojančiojo darbuotojo darbo užmokesčio.

¹⁹¹ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.18. p. p.

¹⁹² Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 21 p.

¹⁹³ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 21, 22 p.

¹⁹⁴ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.18. p.

dalies dydžio. Nustatyta, kad audituojamu laikotarpiu iš atsirinktų darbuotojų 19-ai darbuotojų buvo skirtos metinės premijos, kurios neviršijo darbuotojo vienos pareiginės algos dydžio. Darbuotojams skirtos premijos atitiko skaičiavimo ir išmokėjimo žiniaraščiuose apskaičiuotus premijų dydžius.

Audito metu pagal pateiktus metinės veiklos darbuotojų vertinimo, premijų skyrimo ir apskaitos dokumentus nustatyta, kad Bendrovė ne visais atvejais vadovavosi kolektyvinės sutarties¹⁹⁵ ir Aprašo¹⁹⁶ nuostatomis, nes 2022 ir 2023 metais skyrė premijas darbuotojams, kurių metinės veiklos rezultatai už 2021 ir 2022 metus neatitiko visų sąlygų premijai gauti, nes vertinimo metu jie nebuvo įvertinti „puikiai“. Palyginus darbuotojų už 2021 ir 2022 metus vertinimo rezultatus su Bendrovės direktoriaus patvirtintomis lentelėmis dėl premijų skyrimo nustatyta, kad nesivadovaujant Bendrovės teisės aktais 2022 ir 2023 metais 24-iems darbuotojams 27 atvejais¹⁹⁷ buvo skirta premijų už 9 634 Eur, kurios buvo įtrauktos į darbo užmokesčio sąnaudas ir įtakojo vietinės rinkliavos dydį.

Darbo kodekse¹⁹⁸ nustatyta, kad darbo apmokėjimo sistemoje turi būti nurodyti papildomo apmokėjimo (priedų ir priemokų) skyrimo pagrindai ir tvarka. Darbo apmokėjimo sistema turi būti parengta taip, kad ją taikant būtų išvengta bet kokio diskriminavimo, t. y. darbuotojo darbo užmokestis be diskriminavimo reiškia nediskriminacinį darbo užmokestį ir visus papildomus uždarbius pinigais arba natūra, kuriuos darbuotojas tiesiogiai ar netiesiogiai gauna iš darbdavio už savo darbą. Tačiau Bendrovės teisės aktuose nustatytas tik priedų už darbo stažą Bendrovėje, priemokų už laikinai dėl nesančių darbuotojų padidėjusį darbo krūvį, už laikinai nesančių darbuotojų (sergant bei atostogų metu) pareigų atlikimą (pavadavimą) bei metinių premijų skyrimas. Audito metu pagal Bendrovės pateiktus dokumentus nustatyta, kad 2022 ir 2023 metais 6-iems darbuotojams¹⁹⁹ buvo paskirta 12 031 Eur skatinamųjų priedų, priemokų už papildomai atliktus darbus, už darbo rezultatus, nors nei kolektyvinėje sutartyje, nei Apraše nenumatyti tokie priedų, priemokų skyrimo pagrindai ir tvarka.

Nustatytas atvejis, kai vienam Bendrovės darbuotojui pagal 3 tarnybinius pranešimus²⁰⁰ 2023 m. 04-05, 10 mėn. buvo apmokėta už atliktus kamerų keitimo įmonės padaliniuose darbus 4 950 Eur, nors šie

¹⁹⁵ 2018-12-31 Kolektyvinės sutarties 3.23. p. p.: „Metinė iki vienos pareiginės algos dydžio premija Bendrovės darbuotojui gali būti mokama iš visuotiniame akcininkų susirinkime tam tikslui skirtos Bendrovės grynojo pelno dalies tuo atveju, jei yra visos šios sąlygos: <...> - darbuotojo metinė veikla įvertinta puikiai <...>“.

¹⁹⁶ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtinto Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo 76.2. p. p.: „76. Metinė iki vienos pareiginės algos dydžio premija bendrovės darbuotojui gali būti mokama iš visuotiniame akcininkų susirinkime tam tikslui skirtos bendrovės grynojo pelno dalies tuo atveju, jei yra visos šios sąlygos: 76.1. <...>; 76.2. Darbuotojo metinė veikla įvertinta puikiai; <...>“.

¹⁹⁷ 27 atvejai (24 darbuotojai, nes 3 darbuotojai gavo premijas ir 2022, ir 2023 m.) 9634 Eur premijų, iš jų: 2022 metais direktorius 2022-05-30 įsakymu Nr. 22-058-P skyrė 4 602 Eur premijų 12-ai Bendrovės darbuotojų, kurie pagal direktoriaus 2022-02-02 įsakymu Nr. 22-018-P patvirtintą lentelę nebuvo įvertinti „puikiai“; 2023 metais direktorius 2023-06-07 premijų skyrimo dokumentu Nr. 23-069-P skyrė 5 032 Eur premijų 15-ai Bendrovės darbuotojų, kurie pagal direktoriaus vardu pasirašytą 2023-01-31 suvestinę lentelę (parengtą pagal tarnybinius pranešimus Nr. 23-3-P, 23-4-P, 23-7-P, 23-8-P, 23-9-P, 23-11-P) nebuvo įvertinti „puikiai“.

¹⁹⁸ Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 140 str. 3, 5, 6 d.

¹⁹⁹ 6 Bendrovės darbuotojams skirta 12031 Eur priedų/priemokų: 2-iems darbuotojams buvo mokėti skatinamieji priedai, pagal tarnybinius pranešimus: 2022-07-11 Nr. 22-69-P po 20 proc. (po 640 Eur) ir 2023-07-19 Nr. 23-87-P po 30 proc. (po 1140 Eur) pareiginio atlyginimo dydžio priemokos, nes užtikrino komunalinių atliekų tvarkymo technologinį procesą išvengiant atliekų šalinimo sąvartyne bei vykdė nenutrūkstamą atliekų rūšiavimo procesą sudėtingomis sąlygomis; 1-am darbuotojui pagal 2022-12-22 tarnybinį pranešimą Nr. 22-143-P už darbo rezultatus ir darbo krūvį skirta vienkartinė 70 proc. (2471 Eur) priemoka pareiginio atlyginimo dydžio; 2-iems darbuotojams pagal 2023-06-01 tarnybinį pranešimą Nr. 23-64-P skirtos priemokos už papildomai atliktus darbus: 700 Eur ir 350 Eur; 1-am darbuotojui pagal tarnybinius pranešimus (2023-03-13 (reg. 2023-03-16 Nr. 23-27-P), 2023-05-02 (reg. 2023-05-02 Nr. 23-44-P), 2023-10-25 (reg. 2023-10-25 Nr. 23-128-P)) už atliktus papildomus darbus skirtos po 1650 Eur priemokos.

²⁰⁰ Iš atsirinktų 203 pavyzdžių, 3 atvejais 1-am darbuotojui pagal tarnybinius pranešimus (2023-03-13 (reg. 2023-03-16 Nr. 23-27-P), 2023-05-02 (reg. 2023-05-02 Nr. 23-44-P), 2023-10-25 (reg. 2023-10-25 Nr. 23-128-P)) už atliktus papildomus darbus skirta iš viso 4950 Eur (3 mėn. po 1650 Eur) priemokų.

darbai darbuotojo pareiginiuose nuostatuose priskirti jo vykdomai funkcijai²⁰¹. Vertiname, kad šiuo atveju Bendrovė nesilaikė Darbo kodekso nuostatų²⁰² dėl tapačių darbo funkcijų atlikimo toje pačioje darbovietėje, nes su šiuo darbuotoju iš anksto nesutarė nei darbo sutartyje, nei kitame susitarime dėl konkretaus apmokėjimo dydžio, kai darbuotojui padidėjo darbo krūvis (darbo mastas) dėl papildomų darbų atlikimo. Pastebėtina, kad darbuotojo tiesioginio vadovo tarnybiniu pranešimu buvo prašoma Bendrovės direktoriaus atlyginti darbuotojui už atliktą papildomą darbą²⁰³ tik tuomet, kai papildomi darbai buvo atlikti.

Atsižvelgiant į tai, kas nustatyta, tikslinga Bendrovės direktoriui rekomenduoti: siekiant, kad būtų įgyvendinamos visos darbo teisės normos ir Bendrovės teisės aktai atitiktų galiojančią darbo organizavimo struktūrą, pareigybių sąrašą, papildyti Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo, kolektyvinės sutarties nuostatas, juose nustatant indeksavimo tvarką, aiškius Bendrovėje taikomų papildomo apmokėjimo (priedų ir priemokų) skyrimo pagrindus ir tvarką, minimalius ir maksimalius pastoviosios atlygio dalies režius visiems Bendrovės darbuotojams.

²⁰¹ Darbuotojo pareiginiuose nuostatuose nurodyta: 3.1 p. – atsako už įmonės administracinių pastatų ir visų atliekų tvarkymo padalinių elektros energijos ūkį. 3.2 p. – organizuoja elektros įrenginių techninę priežiūrą, remonto, montavimo, derinimo ir bandymo darbus; 3.3 p. – planuoja energijos įrenginių remonto grafikus, dalyvauja energetinių įrenginių priėmimo eksploatacijai, analizuoja jų darbo sąlygas“.

²⁰² Darbo kodeksas, 2016-09-14 Nr. XII-2603, 144 str. 7 d. „Už darbą, kai yra nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų, taip pat kai padidinamas darbuotojo darbo mastas, mokamas padidintas, palyginti su normaliomis darbo sąlygomis, darbo užmokestis <...>. Konkretūs apmokėjimo dydžiai nustatomi kolektyvinėse ir darbo sutartyse.“ LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos internetinėje svetainėje skelbiamas išaiškinimas: <https://socmin.lrv.lt/lt/naujienos/kada-pailgejusi-darbo-laiko-trukme-nelaikoma-virsvalandziais-susitarimas-del-papildomo-darbo-padidejes-darbu-mastas/>.

²⁰³ Bendrovės darbuotojui pagal direktoriaus pavaduotojo 2023-03-13 tarnybinį pranešimą (2023-03-16 Nr. 23-27-P) siūloma, kad papildomus (kamerų keitimo įmonės padaliniuose) darbus atliks šis darbuotojas, skiriant už kiekvieną objektą 1650 Eur priemoką. Taip pat tame pačiame tarnybiniame pranešime nurodyta, kad jau darbai atlikti viename objekte (Klaipėdos miesto Plieno aikštelėje) ir prašoma svarstyti galimybę atlyginti darbuotojui už atliktą papildomą darbą.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonės*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
	Siekiant, įgyvendinti LR Atliekų tvarkymo įstatyme įtvirtintą skaidrumo principą, Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobilioms programoms aprašo bei kitų teisės aktų reikalavimus dėl informacijos viešinimo:			
1.	Bendrovės interneto svetainėje paskelbti aktualią informaciją apie 2024 m. Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos dydžius bei atliekų tvarkymo būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą.	UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras	Bendrovės interneto svetainėje bus paskelbta aktuali informacija apie 2024 m. Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos dydžius bei atliekų tvarkymo būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą.	2024-10-30
2.	Bendrovės interneto svetainėje paskelbti visą informaciją apie darbuotojų vidutinį mėnesinį darbo užmokestį.	UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras	Bendrovės interneto svetainėje bus paskelbta visa informacija apie darbuotojų vidutinį mėnesinį darbo užmokestį (apie 2024 m. III ketv.).	2024-10-10
3.	Siekiant, kad būtų įgyvendinamos visos darbo teisės normos ir bendrovės teisės aktai atitiktų galiojančią darbo organizavimo struktūrą, pareigybių sąrašą, papildyti Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo, kolektyvinės sutarties nuostatas, juose nustatant indeksavimo tvarką, aiškius Bendrovėje taikomų papildomo apmokėjimo (priedų ir priemokų) skyrimo pagrindus ir tvarką, minimalius ir maksimalius pastoviosios atlygio dalies režius visiems Bendrovės darbuotojams.	UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras	Bus papildytos Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašo, kolektyvinės sutarties nuostatos, juose nustatant indeksavimo tvarką, aiškius Bendrovėje taikomų papildomo apmokėjimo (priedų ir priemokų) skyrimo pagrindus ir tvarką, minimalius ir maksimalius pastoviosios atlygio dalies režius visiems Bendrovės darbuotojams (2024-08-13 prasidėjo derybos dėl kolektyvinės sutarties keitimo).	2025-03-30
4.	Siekiant užtikrinti informacijos apie Bendrovės darbo sąlygas viešumą, kolektyvinių sutarčių registre įregistruoti kolektyvinę sutartį.	UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras	Kolektyvinių sutarčių registre bus įregistruota kolektyvinė sutartis.	2024-10-10
<p>* - priemonės ir terminus rekomendacijoms įgyvendinti pateikė UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras</p> <p>Atstovai ryšiams, atsakingi už Klaipėdos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:</p> <p>1 p. Finansų ir ekonomikos skyriaus vadovė M. Petrauskaitė, +370 610 64 613</p> <p>2 p. Žmogiškųjų išteklių koordinatore R. Pociutė-Prialgauskienė, tel. +370 650 10410</p> <p>3, 4 p. Teisės ir viešųjų pirkimų sk. vadovė A. Rajeckienė, +370 655 43939</p> <p>▪</p>				

Audito apimtis ir metodai

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti ar Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos dydis už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą pagrįstas bei nustatytas vadovaujantis teisės aktų reikalavimais.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos dydis 2024 metams nustatytas vadovaujantis teisės aktų nustatytais reikalavimais?
- ar pagrįstai patirtos sąnaudos, kurios įtrauktos į vietinės rinkliavos dydį?

Audituojamas subjektas – UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras, Klaipėdos miesto savivaldybės administracija.

Audituojamasis laikotarpis – 2022 – 2023 m., kai kuriais atvejais analizei naudoti ankstesnių bei vėlesnių metų duomenys.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus²⁰⁴.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius/poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
1. Vietinės rinkliavos dydis nustatytas pagal teisės aktų reikalavimus	<u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: <ul style="list-style-type: none">▪ Teisėkūros pagrindų įstatymą;▪ Atliekų tvarkymo įstatymą;▪ Rinkliavų įstatymą;▪ Finansinės apskaitos įstatymą;▪ Vyriausybės 2013-07-24 nutarimu Nr. 711 patvirtintos Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklės;▪ Vyriausybės 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtintą Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašą;▪ LR aplinkos ministro 2013-02-20 įsakymu Nr. D1-150 patvirtintas Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašą;	Įvertinti, ar Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos dydis 2024 metams nustatytas vadovaujantis teisės aktų nustatytais reikalavimais: <ul style="list-style-type: none">▪ ar KMS ir Bendrovės teisės aktai reglamentuojantys vietinės rinkliavos dydžio nustatymą 2024 m. atitiko tarpusavyje bei nacionaliniuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus.▪ ar Bendrovės KMSA pateikti duomenys apie būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą pagrįsti

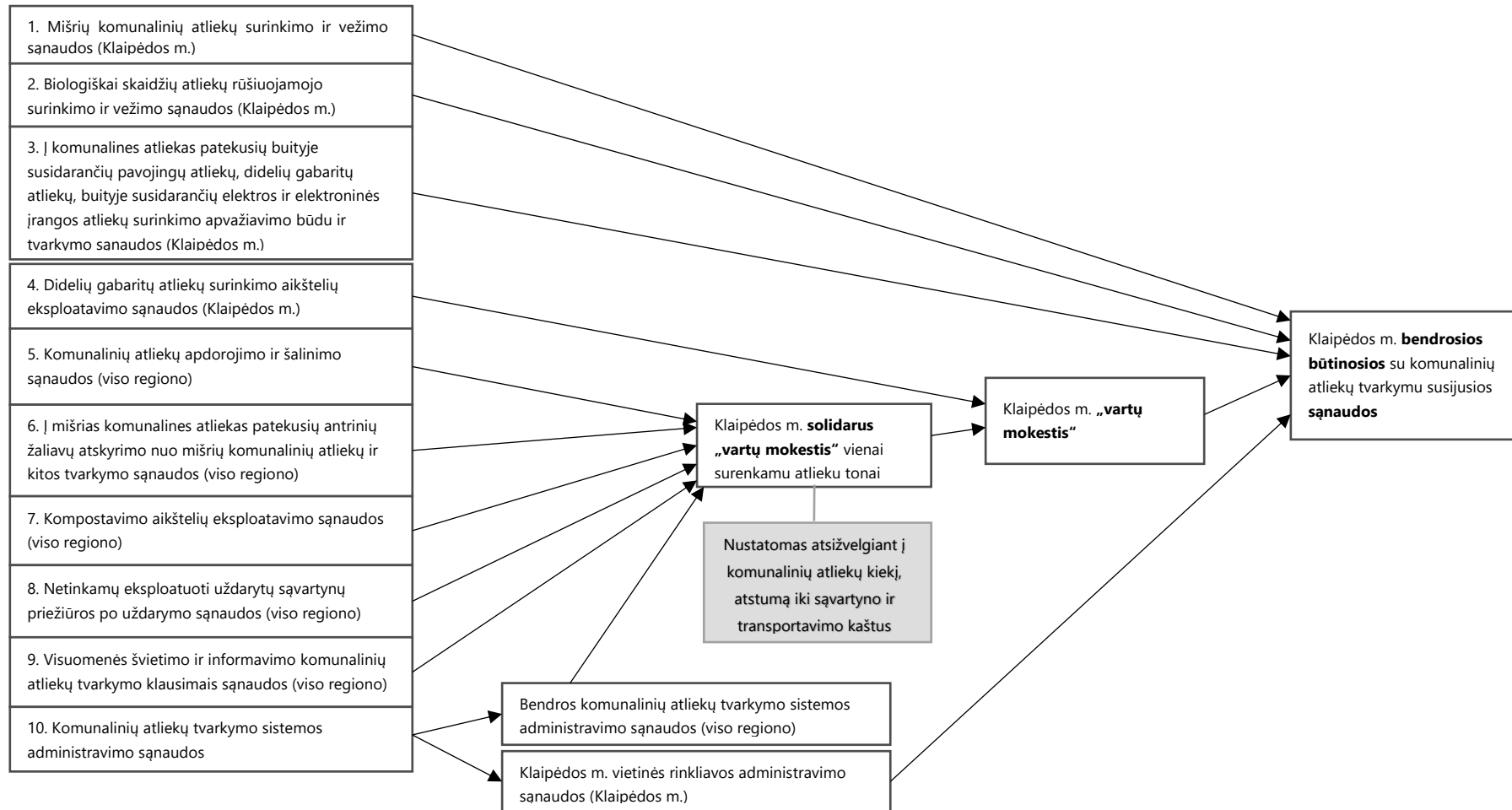
²⁰⁴ 4000-asis TAAIS „Atitikties audito standartas“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/>.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ KMS tarybos 2020-11-25 sprendimu Nr. T2-330 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintus KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatus; ▪ KMS tarybos 2027-06-29 sprendimu Nr. T2-139 patvirtintą KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodiką; ▪ KMS tarybos 2011-11-14 sprendimu Nr. T2-370 patvirtintas KMS atliekų tvarkymo taisyklės; ▪ KMS tarybos 2021-09-30 sprendimu Nr. T2-219 patvirtintą Koncesijos mokesčio už komunalinių atliekų sutvarkymą apskaičiavimo metodiką; ▪ Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus 2015-06-16 įsakymu Nr. VAS-38 patvirtintą 11-ąjį verslo apskaitos standartą „Sąnaudos“; 2015-06-16 įsakymu Nr. VAS-39 patvirtintą 10-ąjį verslo apskaitos standartą „Pajamos“ ▪ Bendrovės direktoriaus 2017-11-08 įsakymu Nr. 17-71-V patvirtintus Bendrovės teikiamų paslaugų kainų (tarifų) skaičiavimo tvarkos aprašą, Klaipėdos m. ir Neringos savivaldybių vietinės rinkliavos dydžių skaičiavimo tvarkos aprašą; ▪ Bendrovės direktoriaus 2022-01-06 įsakymu Nr. 22-02-V patvirtintas buhalterines sąskaitas; ▪ Bendrovės direktoriaus 2020-06-11 įsakymu Nr. 20-54-V patvirtintą Apskaitos politiką; ▪ Bendrovės 2022-2023 m. pajamų ir sąnaudų finansinės apskaitos žiniaraščius; ▪ Bendrovės prognozuojamų 2024 m. būtinųjų sąnaudų ir nustatytų vietinės rinkliavos dydžių apskaičiavimą; ▪ Bendrovės faktinius 2022-2023 m. ir 2024 m. prognozuojamus atliekų kiekius pagal atskiras komunalinių atliekų rūšis. ▪ Bendrovės 2024 m. prognozuojamus transportavimo kaštus. <p><u>Pokalbis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bendravome su Bendrovės darbuotojais. <p><u>Duomenų analizė</u></p> <p>Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ KMS ir Bendrovės teisės aktus, reglamentuojančius vietinės rinkliavos dydžio nustatymą, jų atitiktį nacionaliniuose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams. ▪ Faktinius 2022-2023 m. ir prognozuojamus 2024 m. Klaipėdos m. surenkamų atliekų kiekius. ▪ Bendrovės interneto puslapyje paskelbtą informaciją apie Vietinės rinkliavos dydžius ir atliekų tvarkymo būtinųjų sąnaudų apskaičiavimą. <p><u>Skaičiavimas ir palyginamoji analizė</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lygino Bendrovės pateiktus 2022 m. ir 2023 m. 1-6 mėn. būtinųjų sąnaudų apskaičiavimo duomenis su Bendrovės pajamų ir sąnaudų finansinės apskaitos žiniaraščiais bei KMS teisės aktuose nustatytais komunalinių atliekų tvarkymo veiklų rūšimis; ▪ Lygino 2022 m. faktinių ir 2024 m. prognozuojamų būtinųjų sąnaudų padidėjimą pagal atskiras komunalinių atliekų tvarkymo veiklas, sąnaudų pobūdį; ▪ Perskaičiavome 2024 m. nustatytus prognozuojamus Klaipėdos m. solidaraus „vartų mokesčio“, „vartų mokesčio“, bendrųjų būtinųjų sąnaudų dydžius ir palyginome juos su Bendrovės nustatytais dydžiais; ▪ Perskaičiavome 2024 m. nustatytus vietinės rinkliavos dydžius pagal teisės aktų reikalavimus ir juos palyginome su patvirtintais 2024 m. vietinės rinkliavos dydžiais; ▪ Perskaičiavome planuojamus vietinės rinkliavos priskaitymus pagal patvirtintus 2024 m. vietinės rinkliavos dydžius ir juos palyginome su Bendrovės apskaičiuotais priskaitymais. 	<p>finansinės apskaitos duomenimis;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ar Bendrovė nustatė atskirų komunalinių atliekų tvarkymo veiklų būtinąsias sąnaudas, kurios įtakojo vietinės rinkliavos dydį 2024 metams, pagal teisės aktų reikalavimus, vadovaujantis būtinųjų sąnaudų nustatymo principais; ▪ ar vietinės rinkliavos dydis 2024 metams nustatytas vadovaujantis vietinės rinkliavos dydžių nustatymo principais ir teisės aktų reikalavimais.
--	--	---

<p>2. Bendrovės sąnaudos ne visais atvejais patirtos pagrįstai</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Darbo kodeksą; ▪ Civilinį kodeksą; ▪ Viešųjų pirkimų įstatymą; ▪ Vyriausybės 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtintą Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašą; ▪ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-29 įsakymu Nr. 1S-105 patvirtintą Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodiką; ▪ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-28 įsakymu Nr. 1S-95 patvirtintą Kainodaros taisyklių nustatymo metodiką; ▪ 2007-07-09 Koncesijos sutartį Nr. J4-831; ▪ KMSA direktoriaus 2020-05-20 įsakymu Nr. AD1-657 patvirtintą Bendrovės veiklos kontrolės tvarkos aprašą; ▪ Bendrovės direktoriaus 2022-05-31 įsakymu Nr. 22-95-V patvirtintus Bendrovės atliekų tvarkymo skyriaus nuostatus; ▪ Bendrovės direktoriaus 2020-07-09 įsakymu Nr. 20-76-V patvirtintą Darbo užmokesčio apskaitos tvarkos aprašą; ▪ Bendrovės direktoriaus 2015-02-05 įsakymu Nr. 15-8-1 patvirtintą Darbuotojų darbo vertinimo tvarkos aprašą; ▪ Bendrovės direktoriaus 2022-04-01 įsakymu Nr. 22-68-V patvirtintas Darbo tvarkos taisykles; ▪ 2018-12-31 Kolektyvinę sutartį; ▪ Bendrovės sudarytas paslaugų sutartis: 2023-10-03 paslaugų sutartį Nr. 23-213-AS; 2022-12-05 paslaugų sutartį Nr. 22-262-AS. ▪ Bendrovės akcininkų ir valdybos sprendimus; ▪ Bendrovės vidaus dokumentus: sudarytas darbo sutartis, direktoriaus įsakymus, skyrių vadovų tarnybinis pranešimas, darbuotojų vertinimo anketas, pareigybių aprašymus, darbo užmokesčio skaičiavimo ir išmokėjimo žiniaraščius, darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščius. <p><u>Pokalbis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bendrauta su KMSA ir Bendrovės darbuotojais. <p><u>Stebėjimas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Atlikta komunalinių atliekų kiekio, atvežamo į atliekų surinkimo punktą, svėrimo kontrolės ir automatinės apskaitos stebėjimo procedūra Bendrovės regioniniame sąvartyne. <p><u>Duomenų analizė</u></p> <p>Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bendrovės valdymo struktūrą, Bendrovės valdymo organų sudėtį, priimtus sprendimus ir Bendrovės vidaus teisės aktus. Vertinome, ar Bendrovėje tinkamai reglamentuoti darbo organizavimo procesai ir priimami savalaikiai sprendimai dėl darbo organizavimo pokyčių; ▪ Bendrovės interneto puslapyje patalpintą informaciją apie bendrovės darbuotojams nustatytą ir paskirtą darbo užmokestį (pastoviosios pareiginės algos dydį, kintamąją algos dalį, priemokas ir priedus). Vertinome patalpintos informacijos atitiktį Vyriausybės 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtinto Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo reikalavimams; ▪ Bendrovės darbuotojų darbo užmokestį (pastovioji ir kintamosios dalys), priemokas ir premijas, vertinome jų atitiktį teisės aktų reikalavimams. <p><u>Skaičiavimas</u></p>	<p>Įvertinti, ar pagrįstai patirtos Bendrovės sąnaudos, kurios buvo įtrauktos į vietinės rinkliavos dydį:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ar Bendrovė, vykdydama atliekų surinkimo ir jų transportavimo į atliekų tvarkymo įrenginius paslaugų pirkimus, laikėsi teisės aktų reikalavimų; ▪ ar Bendrovės sudarytos sutartys dėl komunalinių atliekų vežimo ir tvarkymo buvo vykdomos pagal sutarčių ir teisės aktų reikalavimus; ▪ ar darbo organizavimo sistema užtikrina tinkamą Bendrovės žmoniškųjų išteklių panaudojimą; ▪ ar darbo užmokesčio sąnaudos, kurios įtrauktos į KMS vietinės rinkliavos dydį, patirtos pagrįstai ir vadovaujantis teisės aktų reikalavimais.
--	---	--

	<p>Skaiciavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pagal Bendrovės pateiktus dokumentus: kolektyvinę sutartį, Aprašą, darbuotojų darbo vertinimo tvarką, darbuotojų darbo sutartis, direktoriaus įsakymus, tarnybinius pranešimus, darbuotojų vertinimo anketas, pareigybių aprašymus, darbo užmokesčio skaičiavimo ir išmokėjimo žiniaraščių, darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščių duomenis skaičiavome Bendrovės darbuotojų darbo užmokestį (pastovioji ir kintamosios dalys), priemokas ir premijas ir vertinome, ar jie apskaičiuoti vadovaujantis teisės aktų reikalavimais. <p><u>Vertinimo apimtis analizuojant Bendrovės 2022-2023 m. vykdytus viešuosius pirkimus dėl atliekų surinkimo ir jų transportavimo į atliekų tvarkymo įrenginius paslaugos įsigijimo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Audituojamu laikotarpiu buvo vykdyti du atliekų surinkimo ir jų transportavimo į atliekų tvarkymo įrenginius paslaugų pirkimai. Vadovaujantis nestatistiniu atrankos metodu – atranka pagal profesinį sprendimą, nuspręsta viešųjų pirkimų vertinimo procedūroms atlikti pasirinkti 1 pavyzdį (50 proc.), aktualų 2024 m. įkainiams. ▪ Taikytas nestatistinis atrankos metodas – atranka pagal profesinį sprendimą. <p><u>Vertinimo apimtis analizuojant vežimo grafikuose nustatytus važiavimo maršrutus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Apsispręsta tikrinimui pasirinkti iš kiekvieno patikrinimo laikotarpio mėnesio (pagal GPS maršrutų išsaugojimo laikotarpį - iš viso 17 mėnesių) 2 dienų maršrutus. Patikrinti 34 dienų visų automobilių, kurie pridavė atliekas, priskirtas Klaipėdos miesto savivaldybei, maršrutai išsistiniu būdu (100 proc.), iš viso patikrinta 320 maršrutų. ▪ Imties vienetas - (audito pavyzdys) - per vieną dieną nuvažiuotas vieno automobilio maršrutas. ▪ Atranka vykdyta vadovaujantis profesinio sprendimo metodu. <p><u>Vertinimo apimtis analizuojant ir skaičiuojant Bendrovės darbuotojų darbo užmokestį (pastovioji ir kintamosios dalys), priemokas ir premijas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Darbuotojai atrinkti statistinės atrankos būdu, naudojant sisteminės atsitiktinės atrankos metodą suformuojant sąrašus iš auditui pateikto 2023 12 mėn. darbuotojų pagal aktyvų periodą sąrašo. Audito procedūros atliktos pasirinkus 29 Bendrovės darbuotojus: 100 proc. Bendrovės vadovaujančių darbuotojų (12 darbuotojų), 30 proc. Bendrovės darbuotojų (17 darbuotojų) iš trijų grupių: specialistai/vadybininkai; technikai/operatoriai; gamybos darbininkai. ▪ Pavyzdys - per mėnesį darbuotojui apskaičiuotas darbo užmokestis. ▪ Atsirinkti konkretūs 9 mėn. (2022 m. 01, 04, 06-08 mėn. ir 2023 m. 04-05, 07, 10 mėn.), kuriais buvo atliktos audito procedūros. 	
--	--	--

Klaipėdos m. bendrųjų būtinųjų sąnaudų sudėtis ir nustatymo eiga



Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal KMS teisės aktus

Audito ataskaitos „Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą
nustatyto dydžio vertinimas“ 3 priedas

2021-2024 metų vietinės rinkliavos dydžių pokytis

Eil. Nr.	Nekilnojamojo turto objekto kategorijos pavadinimas	2021-2023 m. galioję ²⁰⁵ vietinės rinkliavos dydžiai turto vienetai/1 kv. m., Eur			2024 m. nustatyti ²⁰⁶ vietinės rinkliavos dydžiai turto vienetai/10 kv. m., Eur			Faktinis vietinės rinkliavos dydžio pokytis, %	Audito metu apskaičiuotas rinkliavos dydis, padidinus 2021-2023 m. galiojusius dydžius 36,1 proc. ir turto vienetais su priskirtais konteneriais pritaikius Nuostatų 19.4 p. pakeitimą ²⁰⁷ , Eur turto vienetai/10 kv. m.	Rinkliavos dydis suapvalinus iki sveiko skaičiaus ^{**208} , Eur	Skirtumas tarp audito metu apskaičiuotų ir 2024 m. patvirtintų vietinės rinkliavos dydžių, Eur
		Pastoviosios dedamosios dydis, Eur	Kintamosios dedamosios dydis, Eur	Iš viso:	Pastoviosios dedamosios dydis, Eur	Kintamosios dedamosios dydis, Eur	Iš viso:				
1.	Gyvenamosios paskirties (individualūs namai)										
1.1.	Nepriskirti konteineriai	59,00	19,00	78,00	80,00	26,00	106	35,90	106,16	106	0
1.2.	Priskirti konteineriai*	59,00	0,50	72,00	80,00	0,70	89	23,61	89,15	89	0
2.	Gyvenamosios paskirties (butai)	0,63	0,19	0,82	8,50	2,50	11	34,15	11,16	11	0
3.	Gyvenamosios paskirties (įvairioms socialinėms grupėms)	0,63	0,19	0,82	8,50	2,50	11	34,15	11,16	11	0
4.	Viešbučių paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0

²⁰⁵ KMS tarybos 2020-12-23 sprendimas Nr. T2-304 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2010 m. lapkričio 25 d. sprendimo Nr. T2-330 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

²⁰⁶ KMS tarybos 2023-12-21 sprendimas Nr. T2-360 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2010 m. lapkričio 25 d. sprendimo Nr. T2-330 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

²⁰⁷ * pastaba. KMS taryba 2023-12-21 T sprendimu Nr. T2-360, patvirtindama nuo 2024-01-01 įsigaliojusius vietinės rinkliavos dydžius, pakeitė KMS vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų 19.4 punktą, kuriame nustatė, kad tais atvejais, kai Vietinės rinkliavos kintamosios dedamosios administravimo parametras yra Vietinės rinkliavos mokėtojui priskirto ir naudojamo mišrių komunalinių atliekų konteinerio ištuštinimas, metinė Vietinės rinkliavos kintamoji dedamoji apskaičiuojama pagal minimalų mišrių komunalinių atliekų konteinerių ištuštinimo dažnį – 13 kartų per metus, padauginus jį iš kintamosios dedamosios dalies dydžio, ir susumuojama su Vietinės rinkliavos pastoviąją dedamąją, apskaičiuota 19.1–19.3 papunkčiuose numatyta tvarka. Pagal anksčiau galiojusią nuostatą, minimalus konteinerių ištuštinimo dažnis buvo 26 kartai per metus, todėl pasikeitus nustatytam dydžiui, šioms vietinės rinkliavos mokėtojams, rinkliavos dydis padidėjo apie 23,6 proc. (rinkliavos dydis, nepasikeitus 19.4. punktui arba per metus ištuštinus konteinerį 26 kartus, būtų padidėjęs apie 36 proc.).

²⁰⁸ ** pastaba. LR Rinkliavų įstatymo 13 str. 2 d. nuostatose numatyta, kad vietinės rinkliavos dydis nustatomas eurais be centų, kai vietinės rinkliavos dydis yra lygus arba didesnis kaip 10 eurų. Kai vietinės rinkliavos dydis yra ne didesnis kaip 10 eurų, jis nustatomas eurais su centais, vieno skaitmens po kablelio tikslumu.

5.	Administracinės paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
6.	Prekybos paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
7.	Paslaugų paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
8.	Maitinimo paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
9.	Transporto paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
10.	Garažų paskirties (virš 60 kv. m.)	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
11.	Gamybos, pramonės paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
12.	Sandėliavimo paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
13.	Kultūros paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
14.	Mokslo paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
15.	Gydymo paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
16.	Poilsio paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
17.	Sporto paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
18.	Religinės paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
19.	Specialiosios paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
20.	Sodų paskirties (kuriuose nėra gyvenama)	30,40	8,60	39,00	41,00	12,00	53	35,90	53,08	53	0
21.	Sodų paskirties (kuriuose nuolat gyvenama)										
21.1.	Nepriskirti konteineriai	59,00	19,00	78,00	80,00	26,00	106	35,90	106,16	106	0
21.2.	Priskirti konteineriai*	59,00	0,50	72,00	80,00	0,70	89	23,61	89,15	89	0
22.	Kitos paskirties	0,55	0,20	0,75	7,40	2,60	10	33,33	10,21	10	0
23.	Atliekų turėtojai, kurie deklaruoja komunalinių atliekų kiekį, vnt.	9,50		9,50	13,00		13	36,84	12,93	13	0
	Deklarantų atliekų kiekis, t		75,37	75,37		103,00	103	36,66	102,58	103	0

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Bendrovės pateiktus duomenis